

Spopad Amerika - Evropa na Dunaju

Glede uporabe izrednih prispevkov za Mednarodni denarni sklad

Ze zadnjič smo začrtali v glavnih ob-
stojih naloge letošnjega obnega zbora
svetovnih finančnih ustanov Medna-
rodnega denarnega sklada in Medna-
rodne banke za obnovo in razvoj, ki je
bil pretekli teden na Dunaju. Tema u-
stanovoma se je pred osmimi meseci
pridružil Mednarodno združenje za
razvoj (IDA - International Develop-
ment Association), ki posluje v okviru
Mednarodne banke in ima namen fi-
nansirati razne gospodarske načrte v
gospodarsko nerazvitih državah.

Osrednje vprašanje dunajskega zbor-
ovanja, katerega so se udeležili od-
poslanstva 73 držav - med temi tudi
Italije in Jugoslavije - je bilo vpra-
šanje, kako finančno podpreti Medna-
rodni denarni sklad, da bi lahko zava-
loval valute pred nevarnimi pretresi,
o je pred inflacijo. Rezerve, s kateri
ni razpolaga Sklad zdaj (okoli 15 mili-
ard dolarjev) ne zadostujejo v ta na-
men in po mnenju izvedencev bi jih
bilo treba povečati za 56 milijard do-
larjev.

SPOR MED ANGLOSAKSONCI IN EVROPEJCI

Glede vprašanja, da je treba Medna-
rodnemu skladu zagotoviti nova finan-
čna sredstva z izrednimi prispevki go-

spodarsko močnejših držav, so si bile
vse države v glavnem edine; pač pa
sta se ob vprašanju, ali naj samo vod-
stvo Denarnega sklada odloča, kdaj
lahko prisloki na pomoč ogroženi va-
luti, ustvarila dva tabora: na eni stra-
ni Anglosaksonci (Američani in Angle-
ži), na drugi evropski (več ali manj
pod vodstvom Francije). Po svojih de-
ležih na glavnici Mednarodnega denar-
nega sklada je najmočnejša prva sku-
pina. Toda v zadnjem času se je njen
položaj zaradi zadrege, v katero sta
zašla najprej dolar in v zadnjem času
tudi funt šterling, močno poslabšal,
medtem ko se položaj evropskih valut
utruje. Mednarodni denarni sklad je
nedavno prisločil na pomoč funtu
šterlingu. Na drugi strani gospodarsko
mrtvilo v Združenih ameriških drža-
vah in oslabele dolarja vzbujajo pri
evropskih državah vtis, da si hočejo
Anglosaksonske države zagotoviti odlo-
čujoč vpliv pri delitvi kreditov Med-
narodnega denarnega sklada, ker raču-
najo, da bodo prav one najprej potreb-
ne njegove pomoči.

FRANCOZI SE UPIRAJO

Francoški finančni minister Baum-
gartner je jasno namigoval na te an-
glosaksonske smotre, in to na način,
ki je vznemiril ameriški tisk, kakor na
primer list New York Times. Franco-
ski finančni minister, s katerim se v
glavnem strinjajo tudi predstavniki
drugih finančno pomembnejših evrop-
skih držav, je nastopil proti temu, da
bi samo vodstvo Mednarodnega denar-
nega sklada odločalo o tem vprašanju,
kako naj se uporabljajo izredni pri-
spevki za Mednarodni sklad v primeru
potrebe te ali druge države, katere va-
luta bi zašla v nevarnost. O tem ne bi
smelo odločati vodstvo Mednarodnega
denarnega sklada, temveč posamezne
vlade držav, ki so prispevale v pomoč-
ni sklad (stand-by) Mednarodnega de-
narnega sklada. Američane je zlasti
vznemirila pripomba francoskega fi-
nančnega ministra, da evropske drža-
ve nečijo s svojim denarjem hraniti
inflacijskega aparata in umetno vzdr-
ževati osnovno šibke gospodarske po-
stojeanke anglosaksonskih držav. Na to
pikro pripombo odgovarja ameriški
tisk, da je bila prav Francija tista, ki
se je do leta 1958 začela k inflaciji
in ki je bila po svetu znana kot evrop-
ski »bolnik«. Minister Baumgartner je
tudi kritiziral razne spekulacije z de-
narjem, ki ogrožajo valute, med temi
tudi vodilne valute kakor je dolar.
Francoski finančni minister je postavi-
l kot prvi pogoj za pomoč: vzpostavi-

vitev reda in discipline v tisti državi,
ki zahteva denar, da bi rešila svojo
valuto.

ODLOŽENO VPRAŠANJE

Da bi ne prišlo do odkritega spora
in celo do preloma med Anglosakson-
ci in Evropejci, je bil na Dunaju spre-
jet sklep, da se do konca tega leta v
ožjem krogu doseže sporazum o vpra-
šanju, kdo naj odloča, katere država
bo prejela od Mednarodnega denarne-
ga sklada denar za okrepitve svoje va-
lute.

Glede namena, da je treba zagotovi-
ti vzajemno pomočjo čim večjo stalnost
valut, so si bili na Dunaju vsi edini.
Naj omenimo tudi, da je ameriški fi-
nančni minister Douglas Dillon izrazil
svoje soglasje glede potrebe, da se s
takšno pomočjo zagotovi stalnost va-
lut. Značilno pa je, da je Dillon imel
za potrebno, da še posebej naglasi, da
se je ameriško gospodarstvo okrepilo
in da napreduje; dodal je, da bo pri-
hodnji proračun (1962-63) uravnotežen.
Ameriški tisk pripominja, da je očito,
da so evropske države potisnile Ame-
ricane v defenzivo, to je v neprijeten
položaj.

KOLIKO BODO PRISPEVALE POSAMEZNE DRŽAVE

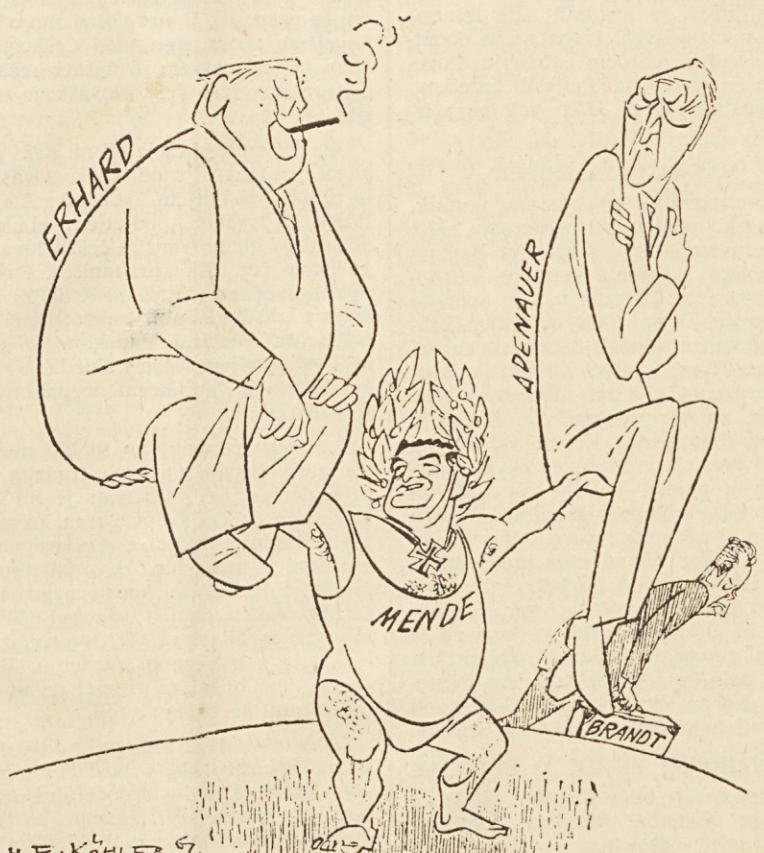
Guverner zavoda Banca d'Italia Gui-
do Carli je v daljšem govoru izrazil
mnenje, da bi morale s posebnimi pri-
spevki pomagati Mednarodnemu de-
narnemu skladu posebno tiste države,
ki imajo prebitke v svoji plačilni bi-
lanci. Italija je pripravljena dati na
razpolago Mednarodnemu denarnemu
skladu večje zneske lir, ki temu pri-
manjkujejo.

Prispevki (posojila) držav članic
Mednarodnemu denarnemu skladu naj
bi presegli 5 milijard dolarjev. Prispe-
vale naj bi: ZDA, Vel. Britanija, Fran-
cija, Zah. Nemčija, Italija, Belgija, Ni-
zozemska, Švedska, Avstrija, Kanada
in Japonska (Svica ni članica Medna-
rodnega denarnega sklada, pač pa po-
sredno s svojimi finančnimi sredstvi
podpira njegovo delovanje). Minister
Dillon je izjavil, da bo njegova država
prispevala okoli 2 milijardi dolarjev.
Evropske države bodo posodile nekaj
več kakor dve milijardi, Vel. Britani-
ja pa 1 milijardo dolarjev. Kakor je
izjavil predsednik dr. Jacobson, bo po-
trebno doseči še sporazum o podrobnih
izvedbi načrta za financiranje valut.
Orisal je tudi bodoče naloge Medna-
rodnega združenja za razvoj (IDA), ki
naj finansira v nerazvitih državah tu-
di naprave za oskrbo z vodo.

MINISTER DILLON ZA PRAVICE NEUTRALNIH DRŽAV

Novinarjem je ameriški finančni
minister dal več izredno zanimivih iz-
jav. Pozornost je zlasti zbudila nje-
gova izjava, da je treba omogočiti
pridružitve nevtralnih držav k veli-
kemu evropskemu trgu. Priporočil je,
naj bi s temi državami sklenili spo-
razume, ki bi jim zagotovili splošne
koristi Evropskega skupnega trga;
sicer se bodo čutili diskriminirane.
O tej diskriminaciji je obširno govoril
predsednik Tito na konferenci ne-
vezanih držav v Beogradu (Prp. ur.).
Evropska gospodarska skupnost, je
nadaljeval minister Dillon, je prizna-
la, da obstajajo za nevtralne države
posebna politična vprašanja, ki jim
onemogočajo neposreden pristop k
Skupnemu evropskemu trgu. (Tak-
šen je na primer položaj Avstrije).
Po Dillonovemu mnenju je torej treba
najti rešitev, da se omogoči pridru-
žitev nevtralnih držav k Evropskemu
skupnemu trgu. Ko bodo ta vpraša-
nja rešena, bo mogoče urediti tudi
položaj nevtralnih držav EFTA. Zdru-
žene ameriške države bodo pokazale
svoje razumevanje na poseben polo-
žaj in posebno potrebo nevtralnih držav.
S simpatijo bodo sledile njihove
prizadevanje, da se pridružio
Evropskemu skupnemu trgu.

Značilna je bila tudi izjava pred-
sednika Jacobsona, da morajo indu-
strijsko razvite države sprostiti uvoz
iz nerazvitih dežel; edino tako bo
možno izravnati razlike med bogati-
mi in revnimi državami. Vodstvo
Mednarodnega denarnega sklada si
prizadeva, da se odpravijo še obsto-
ječe omejitve v mednarodni trgovini
in plovlbi.

U. E. K. H. L. E. R. G. 1961

»Koga naj postavimo za novega kanc-
lerja, Adenauerja ali Erharda?« se
vprašujejo Nemci po zadnjih volitvah
v Zahodni Nemčiji.

To vprašanje ni bilo pravzaprav na
dnevnem redu že mnogo let, ker se
je Nemcem doslej zdelo samo po sebi
umumno, da pripada to mesto dr. Kon-
radu Adenauerju. Včasih je prišlo do
osebnega trenja med Adenauerjem in
Erhardom, ki sta oba pristaša iste po-
litične skupine, toda navadno je vse-
lej šlo za usmeritev gospodarske po-
litike in ne morda za kancersko me-
sto. Po zadnjih volitvah pa se je po-
ložitje spremenilo. O bodočem kanc-
lerju ne odloča več Krščansko demokrat-
ska zveza (CDU) sama, temveč gre
zdaj beseda tudi stranki svobodnih de-
mokratov, ki jo vodi dr. Mende. Kr-
ščansko demokratska zveza namreč ni-
ma več absolutne večine v državnem
zboru in se bo morala zato opirati na
svobodne demokrate, ki so jo priprav-
ljani podpreti, toda pod pogojem, da
postane kancler dr. Erhard, dolgoletni
minister za gospodarstvo in tvorec ta-
koimenovanega nemškega gospodarske-
ga čudeža.

Po zadnjih volitvah so ostale na po-
litičnem poprku pravzaprav samo tri
velike politične stranke: Krščansko-
demokratska zveza, Krščansko socialna
stranka in Stranka svobodnih demo-
kratov, ki se je razvila iz nekdanje li-
beralne stranke in drugih manjših sku-
pin. Pri volitvah nastopa sicer ločeno
tudi Bavarska socialna zveza, vendar
je ta tesno povezana s krščanskimi de-
mokrati (CDU). Po zadnjih parlamen-
tarnih volitvah je položaj naslednji (v
oklepaju izid volitev leta 1957): Krščan-
sko-demokratska zveza (CDU) 191 po-
slancev (215); Krščansko-socialna zveza
50 (55), obe skupaj 241 (270); Socialno-
demokratska stranka 190 (169); Stranka
svobodnih demokratov pa 66 (41).
Vse manjše stranke, med temi tudi
Vsemenski stranka, ki je imela poprej
6 mandatov, so propadle. Močno so to-
re napredovali socialni demokrati, ki
jih je v volilnem boju vodil zahodno-
berlinski župan dr. W. Brandt in svo-
bodni demokrati, ki so izkoristili ostro
volilno borbo med največjimi strankami.
Ker so ti izjavili, da bodo podprli
krščanskodemokratskega kanclerja,
ne pridejo v poštev za sestavo vlade
socialni demokrati. Voditelj svobodnih
demokratov dr. Erich Mende je bil pred
55 leti rojen v Gornji Slezijski, ki je da-
nes pod Poljsko. Zanj so poleg voliv-
cev, ki pripadajo po večini srednjemu
stanu in odbijajo »klerikalizem«, volili
tudi begunci. Po svojem programu so
svobodni demokrati bolj nacionalistični
usmerjeni, na drugi strani pa dr.
Mende zagovarja zblizanje s Poljsko
oziroma diplomatsko priznanje te dr-

**MNOGO TUJSKIH SOB V ZAHOD-
NI NEMCIJI.** Letos je bilo v Zahodni
Nemčiji turistom in drugim potnikom
na razpolago čez milijon postelj, kar
pomeni, da se je število razpoložljivih
postelj povečalo za 4%.

zave. Socialni demokrati so uspehi za-
radi borbenega nastopa dr. Brandta,
ki je šel v volilno bitko kot župan me-
sta Berlina v trenutku, ko se je vnel
zanj mednarodni boj.

Dominioni se upirajo

Vprašanje pristopa Anglije k EST še bolj zapleteno

Angleška vlada je zaprosila komisi-
jo pri Evropskem skupnem trgu, naj
bi sprejme v svoj krog tudi Anglijo.
Se preden pa so Angliji predložili to
svojo vlogo, so se iz dominionov, dr-
žav članice Britanske skupnosti, ogla-
sila resna svara, naj se londonska vlada
ne prenaži.

Te dni so se v Londonu sestali pred-
stavniki sedmih dominionov (Kanade,
Avstralije, Nove Zelandije, Rodezije,
Zvezne države Rodezije in Niasaland,
Indije, Pakistana in Ceylona), da bi
angleški vladi sporočili svoje gledišče
glede pristopa k EST. Pred je bilo po-
svetovanje v Akri. Podobna posveto-
vanja so bila v ostalih državah Britan-
ske skupnosti (Nigeriji, Gani, Sierra
Leone, Malaji in Cipru); vendar so te
države mnenja, da je boljše, ako vsaka
posamezno sporoči angleški vladi svo-
je mnenje in postavi svoje pogoje za
pristop.

Na sestanku predstavnikov sedmih
dominionov so zopet prišli do izraza
pomisleki teh držav glede pristopa Ve-
like Britanije k Evropskemu skupnemu
trgu. Pravzaprav ni nihče izrazil svo-
jega zadovoljstva glede omenjenega ko-
raka Velike Britanije. Toda prav tako
ni nobena država že v naprej odbila
sklepa britanske vlade, da se Anglija
pridruži Evropskemu skupnemu trgu;
vendar postavljajo Angležem trde po-
goje, s katerimi hočejo zaščititi svoje
lastno gospodarstvo. Ako se Anglija ne
bo prizadevala, da zavaruje pri pogaj-
anjih za vstop, njihovih koristi, po-
tem bodo nekatere države, kakor na
primer Avstralija, preklicale svoje ob-
veze glede enotnega carinskega postop-
ka in prednostnih carinskih tarif v
smislu predpovednega sporazuma v Otta-
vi. Avstralski so celo zagrozili, da bodo
postavili uvozu britanskega blaga iste
carinske prepreke, kakor veljajo za
drugo državo in da bodo svojo trgo-
vinsko politiko preusmerili ter naveza-
li tesnejše trgovske stike s ju-
govzhodnimi azijskimi državami in s Ki-
tajsko. »Economist« pripominja, da je
nastop sedmih dominionov še bolj za-
grenil vprašanje pristopa k EST.

POLEG SESTORICE SO V EVROPI SE DRUGE DRŽAVE

Na evropski skupščini v Strasbourgu,
ki je sestavljala Evropska parlamen-
tarna skupščina in Evropski svet, so
vneto razpravljali tudi o morebitnem
pristopu evropskih nevtralnih držav k
Evropskemu skupnemu trgu. Med raz-
pravo se je oglašil k besedi tudi an-
gleški konservativec Mac Millan, sin
ministrskega predsednika. Govornik je

SOVJETSKI IZVOZ NA ZAHOD NAPREDUJE

Počasnejši napredek izmenjave med vzhodnimi državami

Stiri razstave, ki so jih priredile v
najnovejšem času velike države iz za-
hodnega in vzhodnega bloka, to je an-
gleška v Moskvi, sovjetska v Londonu
in v Parizu ter francoska v Moskvi,
dokazujejo, kako si države iz obeh po-
litičnih blokov prizadevajo, da bi raz-
vile medsebojno trgovino ne glede na
politične odnose, ki niso posebno do-
bri. Politika sama torej ne ovira trgo-
vinske izmenjave, ako seveda izvzame-
mo prepoved nekaterih vrst strážke-
ga blaga, ki velja za izvoz predvsem iz
Amerike v Sovjetsko zvezo.

V tej zvezi so zanimivi podatki tu-
di o razvoju trgovine Sovjetske zveze
in drugih vzhodnih držav z drugimi
državami, pa tudi podatki o izmenja-
vi med njimi samimi. Zanimivo je, da
si je zunanja trgovina vzhodnoevrop-
skih držav in Sovjetske zveze v letu
1960 počasneje razvijala kakor v letu
1959 oziroma, da je bil napredek lani
manjši kakor med letoma 1958 in 1959;
lani je namreč znašal samo 10%, leta
1959 pa 19%. Sovjetska zunanja trgo-
vina je lani napredovala prav malo, med-
tem ko je napredek med letoma 1958
in 1959 po vrednosti znašal kar eno četr-
tino in po količini celo eno tretjino.
Pocasneje je napredovala zunanja trgo-
vina tudi v Vzhodni Nemčiji in Bol-
gariji, pač pa se je izredno dvignila
zunanja trgovina Rumunije, ki do leta
1960 skoraj ni napredovala.

Nacrti za zunanjo trgovino vzhodnih
držav v letu 1961 predvidevajo samo

lahen napredek, edino Madžarska si
prizadeva, da bi močno dvignila svoj
izvoz, medtem ko računajo, da bo na-
predoval uvoz na Poljsko.

Vzroki skromnega napredovanja zu-
nanje trgovine Sovjetske zveze nava-
jajo okoliščine, da je prodaja sovjetskih
proizvodov v azijske države z načrtnim
gospodarstvom nazadovala lani za 14,5
odst., medtem ko je leta 1959 napred-
ovala za 47%. Sovjetski izvoz v druge
neevropske gospodarsko nerazvite dr-
žave je napredoval za 19%, medtem
ko je leta 1959 upadel za 12%. Zanimi-
vo je, da je uvoz v Sovjetsko zvezo iz
zahodnih evropskih držav tudi leta
1960 napredoval in dosegel 28%; prav
tako se je sovjetski uvoz iz drugih
gospodarstvom nazadovanih držav skoraj
podvojil. Uvoz v Sovjetsko zvezo iz ne-
razvitih držav izven Evrope (razen iz
držav z načrtnim gospodarstvom) se
je povečal kar za 30%. Toda uvoz sov-
jetskih iz vzhodnoevropskih držav ni
lani napredoval nič bolj kakor povpre-
čni sovjetski uvoz iz vseh držav.

Uvoz iz industrializiranih zahodnih
držav je prav tako napredoval na Mad-
žarsko, v Rumunijo in Češkoslovaško,
ni pa napredoval na Poljsko; zdi se,
da tudi ne v Vzhodno Nemčijo.

Nazadovala je tudi trgovina med
vzhodnimi evropskimi državami in go-
spodarsko manj razvitimi državami; to
velja zlasti glede trgovinskih stikov
med njimi in Azijo, in sicer s Kitaj-
sko. Do tega je prišlo zaradi gospodar-
skega zastoj na Kitajskem; saj je mo-
rala Kitajska skrečiti svoj izvoz, ki ni
dosegel uvoza na Kitajsko. Sovjetska
zveza je lahko dvignila svoj izvoz v
gospodarsko nerazvite države, ki še ni-
so uvedle načrtnega gospodarstva, sa-
mo zato, ker je nenadoma povečala, in
sicer za okoli 30%, prodajo blaga v
Brazilijo in Kubo.

Močno se je razvila trgovina med
Vzhodno Nemčijo in gospodarsko ne-
razvitimi državami, in sicer kar za 130
odst. z državami v Aziji, Afriki in Juž-
ni Ameriki.

400 MILIJARD OD TURIZMA. Raču-
najo, da bo letos turizem vrzel Italijo
okoli 400 milijard lir tujih valut. To
sklepano na podlagi razvoja turizma v
prvem polletju; leta 1959 je pridobila
Italija od turizma 331 milijard in leta
1958 307 milijard; zaradi olimpijskih
iger so bili dohodki od turizma lani
izredni.

»Vi, ki potujete z brzcem iz Rima
v Milan in iz Milana v Rim, kaj res
ne vidite, da je naša dežela krajnost
pa z ljudmi?« vzklika G. Ansaldo
v ilustriranem časopisu »Il Tempo«.

»Res ne vidite, da je ta prenatrpanost
in preobčutljivost ljudi uničila naša polja
in da se zaradi nje ob glavnih cestah
predmestja posameznih mest preliva
drugo v drugo, tako da med
mesti ni več zelenih trati?«

Italijanski pisec graja staro misel-
nost italijanskih nacionalistov, ki se
že zdaj ponašajo z milijonskim pri-
rastkom italijanskega prebivalstva, ki
ga bo pokazalo jesensko štetje pre-
bivalstva, ko vendar še danes živi na
ozkem Apeninskem polotoku že 51 mi-
lijonov ljudi in v preminjajočih pokraj-
nah zaradi te prenatrpanosti že ne
morejo najti več prostora za novo
industrijo, nova letališča, nove avto-
mobilne ceste in kampinge (turistični
taborišča). Ti slepci ne vidijo, da se
nekateri pokrajine, kakor na pri-
mer na Ligurski rivieri in deloma tu-
di ob Jadranski obali, pod pritiskom
prenatrpanosti in spekulacije posest-
nikov parcel in gradbenikov spremin-
jajo v neukusne cementne tabore
v katerih komendantor Bianchi z ok-
na lahko zavoha kaj kuka njegov so-
sed Rossi v svojih loncih. G. Ansaldo
še čudi, kako ljudje ne vidijo, da sta
prenaglo kopičenje otrok in prenat-
rpanost posebno na jugu krivna nez-
merne bede v teh krajih, ki je ni
mogoče odpraviti niti z industrializa-
cijo, ker sodobna industrija, ki hoče
proizvajati po nizkih cenah za med-
narodni trg, zaradi avtomatizacije ne
zaposluje več toliko ljudi kakor nek-
daj. V Italiji se rodi preveč otrok.
Italijanski kmetje pridno obdelujejo
svojo zemljo in jo izpremenijo v
prave vrtove, toda na tej zemlji živ-
dvakrat več ljudi, kakor bi jih lahko
pošteno preživljali.

Mi, ki živimo na tem koščku ne-
rodovitne zemlje ob meji, ki je pre-
natrpan z ljudmi, in gledamo z od-
prtimi očmi, prav dobro razumemo
skoraj obupni klic italijanskega ra-
zumnika. Ne razumemo pa tistih, ki
so ta košček revne zemlje okoli Tr-
sta in Gorice nabasali z novimi mo-
žičami samo za to, da bi stari preb-
valci ne mogli na njej več prosto di-
hati.

Se manj pa razumemo tiste mate-
re in očete, ki se odpovedo svojemu
rodu in svoji krvi zato, da bi 51 mi-
lijonov Italijanov, ki se stiskajo na
polotoku in ne najdejo doma dovolj
kruha, dodali navrh še enega ali dva
Slovenčca. Ti so šele pravi slepci, ko
si domišljajo, da italijanski razumni-
ki, politiki in državniki, ki imajo do-
voti skrb s svojimi 51 milijoni, ko-
maj čakajo, da se tem milijonom
pridruži še nov Italijanček — sloven-
ske krvi.

— lb —

—
Ovca zaman sprejema sklepe v ko-
rist vegetarijanstva, če ostane volk
drugega mnenja.

(W. R. Inge)

—
Človek ne bi verjel, koliko ljudi, ki
ne vedo niti za soseda, ki stanuje po-
leg njih, je radovednih, kaj je na oni
strani lune.

PROMET ČEZ BENETKE NE NAZADUJE

Poučna je primerjava tržaškega po-
morskega prometa z beneškim. Ta je
možna samo glede prometa v prvih
petih mesecih, ker je uprava beneške-
ga pristanišča doslej priobčila samo
podatke do meseca maja. Že na po-
dlagi podatkov o prometu v prvih pe-
tih mesecih lahko pridemo do za-
ključka, da Benetke še vedno napre-
dujejo, medtem ko smo se mi doslej
komaj ohranili na stari ravni. Pomor-
ski promet v prvih petih mesecih le-
ta 1961 čez Benetke je namreč dose-
gel 4.397.084 ton, čez Trst pa 2.200.561
ton. Tržaški promet je v prvih petih
mesecih tega leta napredoval samo
za 36.000 ton (lani 1.265.974 ton). Be-
netke so v tem času napredovale za
dobrih 502.000 ton, (lani 3.894.694 ton).

Niž manj zgovorna ni primerjava
z letom 1958. Promet čez Trst je si-
cer v primerjavi s tem letom v po-
vojnem času precej napredoval
(2.200.561 v prvih petih mesecih 1961
in 1.358.140 leta 1958), toda neprim-
ernejši je napredek Benetk (4.397.084
leta 1961 in 1.725.529 ton leta 1958).
Promet čez Benetke je torej napred-
oval skoraj trikrat, medtem ko ni pro-
met čez Trst napredoval niti dvakrat.
Naše nazadovanje postane še toliko
bolj občutno, ako primerjamo pomor-
ski promet med obema lukama v
vsem letu 1960 s prometom iz časov
pred prvo svetovno vojno. Pomorski
promet leta 1913 je bil namreč v Tr-
stu precej živahniji kakor v Benet-
kah, saj je tedaj znašal 3.450.000 ton,
v Benetkah pa 2.664.000 ton. Mi smo
lani dosegli 5.065.611 ton, Benetke pa
9.505.768 ton. V odstotkih povedano:
pomorski promet čez Trst se je od
leta 1913 do 1960 dvignil za 147%,
promet čez Benetke pa kar za 365%.

**GENOVA IMA PRVENSTVO PRED
OSTALIMI EVROPSKIMI LUKAMI**
Na obnem zboru pomorske konfe-
rence Baltic and International Maritime
Conference v Rimu so meseca
maja ugotovili, da se je pomorski
promet čez Genovo od leta 1955 do
1960 dvignil za 70,2%, to je bolj ka-
kor v vsakem drugem velikem evrop-
skem pristanišču; tako je v istem ča-
su napredoval promet čez Hamburg
za 25,7%, čez Rotterdam za 25,6%,
čez Marseille za 23,5% in čez Antver-
pen za 16,6%. Se bolj pa so čez Benet-
ke genovsko pristanišče napredovalo,
ko bo dograjen naftovod iz Genove v
Svico in v Zahodno Nemčijo.

Jugoslovanskemu odposlanstvu je na
zasedanju Mednarodne banke za obno-
vo in razvoj ter Mednarodnega denar-
nega sklada na Dunaju načeloval držav-
ni tajnik za finančne zadeve Niko-
la Minčev, ki vodi državno finančno
tajništvo v času izvajanja denarne pre-
obrazbe in uvajanja novega zunanjet-
rovinkega režima; sam je vplivno so-
deloval pri pripravljanju obeh važnih
gospodarskih preobrazb.

NE OPANK NE NARODNIH NOS

Brez zavisti smo šli pred vzhodom
skozí črna polja avtomobilov, ki se
jim ni poznala suša. Pa smo pogleda-
li, koliko je naših in koliko tujih
avtomobilov? Okoli pet šestin je nosilo
tabože jugoslovanskih avtomobilov, tuji
so si razdelili svoj kontingent med
Nemce, Avstrijce, Italijane in nato
med toliko drugih držav, kot jih pre-
more znanje v zemljepisnu ljudske so-
le.

Ko smo se vpisali skozí številne
vhode, smo se ogledovali, kakšni smo.
Moje začudene oči niso nikjer več
videle nobene narodne noše, nikjer

Eden izmed stotisočih na zagrebškem velesejmu

nobene opanka ne srbskega in ne
liškega, nobenih beržev in čakširov,
vsi smo bili oblečeni mestno, po mo-
di naših konfeksijskih hiš in naših
vaških krojačev. Cekarjev nismo imeli,
ne davih in ne lepih pletenih na-
rodnih torbic; te nosijo tu pa tam še
turisti, ki jih kupujejo pri nas v
»Domih domače obrti« ne preveč po-
ceni. Malo smo bili zlikani, toda po-
znalo se nam je, da so nas pripeljali
stotine avtomobusov po treh avtocestah:
iz Slovenije, od Reke iz primorskih
krajev in po ravni cesti od Beogra-
da mimo Srema in Slavonije. Pa tudi
vožnje v vlakih niso koristile lepoti
obleke. Večina smo imeli v plastični
hiš zavežljajih majhne malice; bolj
masne tiste iz Srema, bolj postne iz
Like, vse lepo dišeče po začimbah na-
ših domačih kuhinj.

V AMERISKEM IN SOVJETSKEM PAVILJONU

Čisto posebni so naši okusi glede
paviljonov, ki so se razprostirli po pol
milijonski metrski površini kakor
črede krav modernih jersey, frižijs-
kih in drugih pasem. Aha, smo si
mislili, pa nič rekli, ko smo ogledo-
vali vhoda v dva paviljona najmoč-
nejših držav: ZDA in ZSSR. Najprej
smo tešili radovednost v ameriskem
paviljonu, pa smo ga na naše razočar-
anje kar hitro potešili. Nekaj lepih
slik z dela v go

Nov dogovor o češkoslovaškem tranzitu čez Reko

Češkoslovaški tranzit čez jadranska pristanišča, to je čez Trst in Reko, se je letos razveseljeval povečal, medtem ko je upadel avstrijski tranzit čez obe pristanišči. Svoj čas smo poročali o obisku posebnega tržaškega odposlanca v Pragi, ki je imel namen ta razvojev še pospešiti. Danes poročamo o naj-novejšem sporazumu med Češkoslovaškim odposlanstvom in upravo reškega pristanišča glede češkoslovaškega tranzita.

Dne 15. septembra je bil na Reki podpisan sporazum med češkoslovaškim izvoznim podjetjem »Cehofracht« iz Prage in reškim podjetjem »Luka i skladišta« glede tranzita češkoslovaškega blaga čez reško pristanišče. Poslovni razgovori so trajali od 8. do 15. septembra med glavnim ravnateljem Cehofrachta Adolfom Vanekom in glavnim ravnateljem Luka i skladišta z Reke Streekom Monjacom v prisotnosti izvedencev.

Z novim sporazumom so bili urejeni vsi posli češkoslovaškega tranzita čez reško pristanišče. Obenem je bil razširjen obseg češkoslovaškega tranzita. Tudi letošnji promet s Češkoslovaško narašča v primerjavi s prometom v prejšnjih letih. Do konca avgusta je češkoslovaški tranzit dosegel 305.000 ton ter je bil za 85.000 ton večji od lanskega v ustreznem razdobju. V letu 1962 naj bi ta promet po novem sporazumu še znatno večji.

Za časa svojega bivanja v Jugoslaviji si posli češkoslovaški odposlanec izrazil svoje zadovoljstvo z dosedanjim delom reškega pristanišča. Izrazil si tudi prepričanje, da bo Luka i skladišta kot velika in pomembna gospodarska organizacija lahko doprinesla k rešitvi nekaterih vprašanj v zvezi s placevanjem prevoznih uslug, kakor jih je predvidevala prejšnja trgovinska pogodba med Češkoslovaško in Jugoslavijo. V tem smislu so bili poslani Komitetu za zunanjo trgovino v Beograd ustrejni predlog, uprava Luke i skladišta pa je sporazumno z ostalimi gospodarskimi in pomorskimi organizacijami na Reki prepričala, da se bo češkoslovaški tranzit čez Reko lahko še znatno povečal.

Kakor smo že omenili, je češkoslovaški tranzit v prvih osmih mesecih letos dosegel 305.648 ton, v istem razdobju lanskega leta 220.004, leta 1959 pa 124.940 ton blaga.

V avgustu se je potniški promet čez Reko povečal za 20.000 oseb v primerjavi z julijem: v avgustu je znašal 205.225, v juliju pa 180.551 potnikov. Ti podatki se nanašajo na promet z navadnimi linijskimi ladjami, zato jim je treba dodati še število potnikov, ki odhajajo ali prihajajo s tovornimi ladjami. Število teh potnikov doseže na mesec dva do tri tisoč.

»PRIVREDNI PREGLED« O ITALIJANSKO-JUGOSLAVSKEM SODELOVANJU

Privredni pregled je posvetil posebnostem številko italijansko-jugoslovanskemu gospodarskemu sodelovanju, v kateri obravnava posebej vlogo italijanske industrije. Uvodno besedilo je zapisal predsednik komiteja za zunanjo trgovino Sergej Kraigher. Njegovemu članku sledi prispevek italijanskega ministra za zunanjo trgovino M. Martinellija »Nadaljnji razvoj izmenjave«; pobudo je pozdravil tudi italijanski poslanik v Beogradu A. Berio. Dr. M. Castronuovo je opisal zadnje razgovore za obnovo italijansko-jugoslovanske trgovinske pogodbe. V številki so prispevki še nekaterih drugih italijanskih izvedencev. Med Jugoslavo st. prispevala opolnomočeni minister Nenad Popović in predsednik zunanje trgovinske zbornice Dušan Dragosavac.

VPRAŠANJE PREVOZNIH TARIF ČEZ TRST

Te dni se je vrnilo iz Budimpešte tržaško odposlanstvo, ki se je udeležilo razgovorov o prevoznih tarifah Češkoslovaška - Trst - čezmorje. Na dnevnem redu je bilo v Budimpešti zlasti vprašanje o prednosti različnih železniskih zvez s Trstom. Jugoslavija se je na sestanku pritožila, da je kakovost blaga, ki ga Češkoslovaška odpremlja v Trst po železnici čez Podbrdo, slabša kakor kakovost blaga, ki potuje čez Trbiž. Italijanski odposlanci so zavrnilli jugoslovansko pritožbo.

Januarja 1962 bo v Jugoslaviji ponovno sestanek strokovnjakov. Na njem bodo dokončno vskladili prevozne tarife ob upoštevanju sprememb, ki so jih v letu 1961 uvedle avstrijske, jugoslovanske in italijanske železnice.

Prvi petrolej iz Libije

Standard Oil Company iz New Jerseyja, ki je ena izmed največjih petrolejskih družb na svetu, je dokončala graditev naftovoda od petrolejskega vrelca Bir Zelten (400 km južno od Bengazija) do pristanišča Marsa el Brega v Cirenajki, ki je oddaljeno 160 km od Bir Zeltena. Vzdušje naftovoda je družba zgradila tudi asfaltirano cesto. S to družbo sodeluje ESSO Syrtre Inc. Prav te dni pričakujejo, da bodo spustili prvi petrolej po novem naftovodu. Tripolitanska deželna vlada je družbi OASIS Oil Company podnela dovoljenje, da zgradi drugi naftovod, dolg 145 km, do pristanišča El Sider. Naftovod gradijo Libyan Engineering and Construction Comp. in Arabian Bechtel Corp. V Libiji deluje 20 petrolejskih družb, in sicer na površini 1,115 milijona kv. km; podeljenih jim je bilo 65 koncesij.

Libijci bodo izvažali petrolej čez Bir Zelten predvsem v Vel. Britanijo in Severno Evropo. Libijski petrolej je zelo lahek in ni pripraven za kurjivo, vendar bo zelo konkuriral petroleju z Bliznjenja vzhoda. To bo nov dohodek za Libijo, ker prevladuje puščava, ki ne more preživljati prebivalstva (1,1 milijona ljudi, med temi 40.000 Italijanov).

ITALIJA-JUGOSLAVIJA

JUGOSLAVIJA — ITALIJA
ITALIJA NUDJA
Srednjač plinski i električni
OFFICINE FRANCESCON, Feltre, Via Padavana 19
Sirovine za plastične mase
INTERIS, Milano, Piazza Velasca 5
Pluto i proizvodi od pluta
SUGHERIFICIO ITALIANO, Milano, Piazza Meda 3
Pletenine vunene
RENZO MONTANA, Recco (Genova), Piazza S. Giovanni Bono 15-21
Dijelovi doknadni za italijanska vozila
TECNAPARTS, Milano, Galleria Buenos Aires 14
Crpke za dvokolice i motocikle
OFFICINE MECCANICHE CISA, Caprino Bergamasco
Proizvodi farmaceutski
ISTITUTO BIOCHEMICO ITALIANO, Milano, Via Brembo 65
Proizvodi od plastičnih masa
INTERIS, Milano, Piazza Velasca 5
Ventili, regulatori itd.
CARRARO & Co., Milano, Via Sansovino 14
Dijelovi doknadni za skutere i motocikle
OFFICINE MECC. GIOVANNI SO-MASCHINI, Trescore Balneario (Bergamo)
Motocikli
AUTOMATO ITALIANO, Roma, Via delle Muratte 25
Strojevi za vadenje kosčica iz voća
ITALF, Milano, Piazza della Vetra 21

45 milijard za izvoz čevljev

Toda cene na zunanjih trgih padajo

Preteklo nedeljo je minister za zunanjo trgovino M. Martinelli v Vigevanu odprl »Teden obutve in kože — XXV. mednarodni salon«. Razstava, ki se je udeležilo okoli 1000 razstavljavcev, je obsegala tudi stroje za čevljarstvo industrijo. Razstave so se udeležili tudi industriji iz Belgije, Češkoslovaške, Francije, Zah. Nemčije, Velike Britanije, Irske, Nizozemske, Španije, Združenih ameriških držav in Švice.

Minister Martinelli je v svojem govoru navedel nekaj zanimivih podatkov o trgovini s čevlji: v prvih sedmih mesecih letošnjega leta je Italija izvozila 22 milijonov parov čevljev v vrednosti 45 milijard lir. To pomeni lep napredek, saj je znašal izvoz v prvih sedmih mesecih leta 1960 le 18 milijonov parov, v vrednosti 38 milijard lir. Letos je šlo za 8 milijard čevljev v Zah. Nemčijo, za 7 v ZDA, za 5 v Anglijo itd.

Struktura italijanskega gospodarstva zahteva, da si Italija pridobi še nova tržišča, na katera bo treba izvažati industrijske izdelke. Ze pridobljena tržišča pa je treba za vsako cenno ohraniti. Država mora napeti vse sile, da zmanjša primanjkljaj v medsebojnih računih s tujino. Minister Martinelli e omenil, da je v prvih sedmih mesecih 1961 italijanska trgovinska bilanca izkazala 600 milijonov dolarjev primanjkljaja. (Podrobnejše podatke glej na drugem mestu).

CENE ČEVLJEV NA ZUNANJIH TRGIH NAZADUJEJO

Predsednik Združenja italijanskih proizvajalcev čevljev je v svojem govoru navedel podatke o izvozu italijanskih čevljev v zadnjih letih. Leta 1951 je izvoz dosegel nekako 300.000 parov, leta 1960 pa že 28 milijonov parov (ali 90-krat toliko). Glede letošnjega izvoza čevljev predvidevajo, da bo dosegel 40 milijonov parov. Podatki o izkupičku od izvoza niso tako ugodni kakor podatki o količini samega izvoza, in sicer zaradi tega, ker se z leti povprečna cena para

zmanjšuje. S temi dohodki s področja izvoza čevljev je Italija pokrila primanjkljaj v zunanji trgovini in se dosegla prebitke 100 milijonov dolarjev v plačilni bilanci. Zlate in devizne rezerve so se povežele na 3,1 milijarda dolarja. Primanjkljaj v zunanji trgovini se je do konca julija povečal na 656 milijonov dolarjev, kakor je izjavil minister za zunanjo trgovino Martinelli. Tudi ta primanjkljaj je bilo mogoče pokriti z nevidnimi postavkami in pevači denarne rezerve za 100 milijonov dolarjev. Dviganje uvoza ne vzmira italijanskih gospodarskih strokovnjakov posebno, ker ga pripisujejo povečanju potreb italijanske industrije.

Eden izmed stotisočih na zagrebškem velesejmu

(Nadaljevanje s 1. strani)

ZAGREB - LJUBLJANA - BEOGRAD

V letošnjem toplem septembru smo popoldne zavzeli še Zagreb. Vsi ploniki so nas bili polni, vsi samopostrežni in starokopitni restavrantji. Pustimo Hrvatve ob strani, toda kar nas je bilo Nehrvatov, vsi smo si bili enega mišljenja: Zagreb je res edino veliko, urejeno srednje evropsko mesto v svojem središču. Ljubljana je premajhna, Beograd preveč nov in heterogen v rasti iz razvalin, v prehitrem tempu. Kje so drugod tisti tihirni trgi vzvišenih palač kot na zagrebškem griču, kje je drugod posejala roka velikih hrvatskih sinov toliko znanstvenih in umetniških ustanov kot v Zagrebu!

Govorimo kar odkrito: Kavarne niso več tako elegantne, nekam utrujene so, prenapolnjene in se umikajo drugemu načinu življenja. Zagrebški predvojni bogati svet je dalj vti odličja, mondenosti, lepo oblečenih in dišečih oseb v središču mesta. Zdjaj je prepreženo, trgovine so založene z manj izbranim blagom in ne bi mogli trditi, da so hoteli napredovati. Zato pa ni pč ulicah, zlasti okoli postaje ljudi z zaplatami ali raztrgani, nikjer lačnih ali brezposelnih postav, nsvi dostojno in dobro oblečeni, neverjetno mnogo mladih ljudi in številna predmetja, ki se širijo v nedogled. Prava slika vseh hrvatskih, tudi najbolj oddaljenih pokrajin.

Mednarodna trgovina

Italijanski dan na zagrebškem velesejmu

Na »Dan Italije«, 20. septembra je obiskal velesejem italijanski podtajnik za zunanjo trgovino Tarcisio Longoni. Slovesnosti odprta dneva Italije so prisostvovali tudi pomočnik predsednika komiteja za zunanjo trgovino Nikola Sušnjar, predsednik mešane italijansko-jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice inž. F. Knezevič, predsednik Narodnega odbora Zagreba Vjceslav Holjevac, predsednik sejma Ivan Bačun, italijanski poslanik v Beogradu Alberto Berio, italijanski generalni konzul v Zagrebu De Giovanni in druge osebnosti. Italijanski podtajnik Longoni si je v spremstvu sodelavcev ogledal sejem in italijanski paviljon. Po ogledu sejma je Longoni imel daljši razgovor s predsednikom komiteja za zunanjo trgovino Sergejem Kraigherjem, kateremu sta prisostvovala tudi italijanska predstavnikva v Jugoslaviji A. Berio in De Giovanni.

Kontingenti živine in mesa v obmejni trgovini

Po italijansko-jugoslovanskem trgovinskem sporazumu, ki je bil sklenjen avgusta v Beogradu, so bili določeni za izvoz mesa in živine iz Jugoslavije v okviru trgovine z obmejnimi področji, naslednji kontingenti.

Med Jugoslovanskimi obmejnimi pokrajinami in Trstom: Konji za rejo in zakol 100 milijonov lir, govedo za zakol 3000 glav, prašiči 50 milijonov lir, goveje meso 80 milijonov lir, svinina 550 milijonov in osoljeno in prekajeno meso 30 milijonov lir.

Samoz Trst: Goveja živina 190 in svezje meso 10 milijonov lir. Med Jugoslavijo in Gorico: Konji za rejo in zakol 90 milijonov lir, govedo in goveje meso 150 milijonov lir, prašiči in svinina 150 milijonov, goveja drobovina pro memoria, prašičja pro memoria, osoljeno meso 15 milijonov lir.

Posebno dovoljenje je potrebno za uvoz žive živine (konj, goveda, prašičev in druge živine). Za uvoz mesa, svinine in drobovine, razen za meso merjascev, ovac in koz.

Italija potrebuje več mesa

Uvoz iz tujine ne prizadene italijanskih živinorejcev

Italijanska živinoreja je važna ne le za splošno državno gospodarstvo, temveč tudi glede na gospodarske stike med Italijo in drugimi državami. Italija namreč ne redi sama dovolj živine in jo mora vsako leto tu izvažati iz tujine. Uvoz je precej velik. Tako na primer je v letu 1960 prišlo na trg iz italijanskih hlevov 950.000 t mesa, potrošnja mesa pa je znašala 1.300.000 ton. Razliko je Italija uvozila iz raznih držav; tako tudi iz Jugoslavije. Razumljivo je, da razlika v cenah in tudi v kakovosti blaga vpliva na notranji trg in na samo živinorejo. Čeprav se to vprašanje poraja pri vseh vrstah mesa, sta v tem pogledu najbolj zanimiva trg z govejim mesom in trg s svinino.

VEČJA POTROŠNJA NA GLAVO

Italijani uživajo iz leta v leto čedalje več mesa. Leta 1955 na primer je povprečna potrošnja na glavo znašala 20,2 kg letno, lansko leto pa že 26,6 kg. Ti podatki obsegajo tudi prvo predsednika. Z njo je bil storjen prvi korak k povrnitvi k rednemu parlamentarnemu življenju. Bodoča vlada bo zopet odvisna od parlamenta. Predsednik je pozval Francoze k enotnosti. Prepričan je, da bo prišlo do sodelovanja med Francijo in Alžirijo ter je s tem posredno napovedal, da bo Francija končno morala priznati Alžiriji neodvisnost.

KAM BO KRENILA TURCIJA. Vojaška vlada generala Gursela, ki je maja lanskega leta po burnih študentskih demonstracijah vrgla Menderesa, je dala tega in skoraj 600 njegovih somišljenikov zapreti. Sodišče na otoku Yasida v Marmorskem morju, je njega in 14 njegovih pristašev — med temi tudi bivšega predsednika Bayerja, ministra za finančne zadeve Potatkana in ministra Zorua — obsodilo na smrt. Vojaški odbor je vsem spremenil smrtne kazni na dosmrtno ječo, razen Menderesu, Zoruju in Polatkanu, ki so bili obsojeni. Posredovanja zahodnih držav niso zalegla. Glavna krivda bivših ministrov je bila v tem, da so se med vladanjem oddaljili od načel revolucionarnja Atatürka ter so se hoteli ohraniti na oblasti z nedemokratskimi načeli. O bodočnosti Turčije bodo odločile volitve sredi oktobra. Vojaška vlada je dovolila zopet delovanje petim strankam. Civilni ministri so bili proti izvršitvi obsodbe in so hoteli odstopiti, vendar jih je general Gursel prepričal, da so ostali še nadalje na svojem mestu. V zadnjem času prihajajo iz Turčije razni glasovi, kakor vest, da se pripravlja nov vojaški udar.

SPOR MED CERKVIJO IN DRŽAVO NA POLJSKEM. Do 31. oktobra lahko potujejo poljski duhovniki veronauk po starih predpisih, to je brez neposrednega nadzorstva šolskih oblastev. V smislu najnovejše uredbe ministra prosvete bodo smeli v bodoče poučevati samo duhovniki, ki bodo imeli za to dovoljenje civilnih oblasti; te jih bodo tudi placevale. Tako naj bi se izvedel najnovejši zakon, ki dovoljuje veronauk samo izven šole. Škofijska konferenca je pozvala duhovnike, naj se ne odzovejo pozivu ministra prosvete in naj ne sklepajo nikakršnih dogovorov s posvetnimi oblastmi. Kardinal Višinski se je v zadevi obrnil na predsednika vlade Cyrankievicza, predsednika parlamenta Wycacha in načelnika za verske zadeve Zbinskega.

MEDNARODNA NAPETOST POPUSTILA. K popuščanju mednarodne napetosti je v veliki meri pripomogel sporazum med Sovjetsko zvezo in Združenimi ameriškim državami glede načel, po katerih naj se izvrši razorožitev. Ta sporazum predstavlja osnovo za bodoča pogajanja o razorožitvi. Atomsko orožje naj se izloči in uniči; prav tako vsa kemična in bakteriološka sredstva. Tudi vozila težkega atomskega orožja naj se izločijo. Razorožitev bi se izvršila postopoma, in sicer pod mednarodnim nadzorstvom. Organizacija združenih narodov naj bi razpolagala s lastno oboroženo silo. V ameriških krogih so mnenja, da je bila s tem sporazumom odstranjena ovira za obnovo razorožitvenih pogajanj.

DE GAULLE NE BO ZAHTEVAL NOVIH POOBLASTIL. Predsednik francoske republike De Gaulle se je odpravil na daljše potovanje po francoskih mestih. Pred odhodom je izjavil, da ne bo zahteval od francoskega parlamenta novih izrednih pooblastil. V političnih krogih, zlasti v opozicijskih, so z zadovoljstvom sprejeli izjavo.

RAZVOJ JUGOSLOVANSKE ZUNANJE TRGOVINE

V prvih sedmih mesecih leta 1961 je vrednost jugoslovanskega izvoza znašala 95 milijard, in se je povečala za 3,5 v primerjavi z lanskim letom. Uvoz je ostal približno na lanski ravni. Do konca julija so izpolnili 52% letnega programa za izvoz. Izvoz se je občutno povečal v zadnjem četrtletju. Povečal se je izvoz industrijskih izdelkov, ki predstavljajo že 73,2% celotnega izvoza.

BANANE ČEZ KOPER

Kakor poroča Gospodarski vestnik, je koprsko podjetje »Intereuropa« sklenilo z avstrijskim uvoznikom Pavlom Schnabloom z Dunaja dogovor o tranzitu banan iz Ekvadorja, čez koprsko pristanišče. Doslej se v evropske države v glavnem uvažali banane iz te dežele čez Hamburg (166.000 ton lani) in Antwerpen (43.000 ton). Ekvadorski izvozniki so sprejeli načrt o bodočem prevozu banan čez Koper. Od tu jih bodo razvažali v razne evropske države. V ta namen je bilo ustanovljeno ekvadorsko-evropsko podjetje SAME SA. Ta družba namerava odpreti svoj urad v Kopru. Za njenega predsednika je bil izbran Paul Schnabel. »Intereuropa« bo prevzela posle pri sprejemanju ladij in dostavljala blago kupcem v raznih evropskih državah. Za razkladalno delo bo poskrbela uprava pristanišča Koper. Prvo ladjo z bananami pričakujejo v Kopru v začetku oktobra.

MEDNARODNI SEJEM V LEIPZIGU

Tudi letos je bil v Leipzigu, ki je na ozemlju Vzhodne Nemčije, običajni mednarodni velesejem, in sicer od 3. do 10. septembra. Površina sejmišča znaša 116.000 kv. metrov. Sejem je bil razdeljen na 30 raznih oddelkov, kjer je bilo potrošno blago razstavljeno po raznih vrstah, ne glede na razstavljavca, domačega ali tujega. Sejma se je udeležilo 23 držav, med temi tudi Zahodna Nemčija, oziroma vsaj razstavljavci iz te države. Osrednja organizacija beguncev iz Vzhodne Nemčije je pri vseh zahodnonemških gospodarskih ustanovah protestirala proti udeležbi trgovcev iz Zahodne Nemčije, češ da s svojo udeležbo priznavajo Vzhodno Nemčijo.

mesne konzerve, za potrošnjo samega govejega mesa pa veljajo naslednji podatki: povprečna potrošnja je bila leta 1955 9,8 kg, leta 1960 pa že 13 kg.

Tudi živinorejci redijo več živine kakor pred leti. Medtem ko so domači hlevi dali na razpolago leta 1955 4.116.000 stotov govejega mesa, se je ta razpoložljivost dvignila v letu 1960 na 5.300.000 stotov. Prav tako je narastla tudi reja prašičev: leta 1955 so v Italiji zaklali 1.885.000 stotov prašičev, leta 1960 pa že 2.455.000 stotov. Kljub temu pa mora Italija uvažati iz tujine vsako leto več mesa in živine. Vrednost uvoženega govejega mesa se je dvignila od 30,6 milijarde lir v letu 1955 na 62 milijard v letu 1959; uvoz svinjskega mesa pa od 8,1 milijarde na 13,4 milijarde lir.

Italijanski živinorejci bi radi dosegli od vlade, da bi ta prepovedala uvoz kakršnekol vrste mesa iz tujine, češ da jim uvoz škoduje zaradi nizkih cen tujega blaga. Deloma se jim je to tudi posrečilo in uvoz mesa je danes podvržen vrsti zakonskih določb, ki otežujejo trgovinsko izmenjavo z državami izvoznikami in večkrat vzbujajo v teh državah nezadovoljstvo. V resnici pa se zdi, da uvoz mesa iz tujine ni glavni krivec za izgube, ki jih trpijo italijanski živinorejci v času, ko cene mesa padajo.

NATRANJI TRG NI UREJEN

Italijanski trg z mesom ni uravnotežen. O tem nas lahko prepriča en sam podatek: cena enemu kg svinine je nihala v razdobju od leta 1953 do leta 1960 med 200 in 1000 lirami. Obseg nihanja je vsekakor pretiran. Poleg tega neravnovesja vpliva na živinorejo tudi pomanjkanje dobre povezave med posameznimi tržišči v državi. Tako se isti dan na več različnih tržiščih ustvarjajo različne cene in včasih gre za neverjetno velike razlike. Končno naj omenimo še najvažnejši nedostatek italijanske živinoreje, to je pomanjkanje kapitala. Izkušnja je pokazala, da živinorejci prodajajo v času, ko cene padajo, več živine kakor v času, so so cene stalne. To pa zaradi tega, ker potrebujejo denar in morajo prodati več živine, da nadoknadijo zgubo zaradi nižje cene. To seveda še potlači trg. Tako se utrjuje znano prepričanje, da je vsemu kriv uvoz živine in mesa iz tujine. Nasprotno pa je s statističnimi podatki dokazano, na primer za leto 1959, da povečanje uvoza od 88.600 na 96.600 živih prašičev in od 269.000 na 296.000 stotov svinine, kolikor je znašala razlika v primerjavi s prejšnjim letom sploh ni vplivala na cene na italijanskem trgu.

UVELJAVLJENJE EVROPSKEGA SKUPNEGA TRGA

Kako odpraviti razlike v cenah med domačim in uvoženim mesom? Vprašanje je zelo važno za italijansko kmetijstvo in to zlasti v času, ko se določbe Evropskega skupnega trga vedno bolj izvajajo in ko se Italija druži z državami kakor Francija in Nizozemska, ki sta močni izvoznici mesa in žive živine. Nekateri gospodarstveniki naglašajo, da morajo italijanske oblasti sprejeti nekaj notranjih in zunanjih ukrepov: na notranjem trgu naj se poskrbi za potrebna finančna sredstva, tako da bi mogoče v času nizkih cen vskladiščati nekaj blaga za poznejšo prodajo. S te denarjem naj se tudi sicer finansira živinoreja v državi. Kar se pa tiče zunanjih trgov, pa bi bilo treba odpraviti dosedanjim ureditve uvoza in uvesti novo, ki naj bi upoštevala količino mesa, uvoženega v enem mesecu ali v drugi časovni enoti. Čarinska pregrada naj bi se dvigala po časi in postopoma. Počasi bi se morala tudi puščati po prestani »nevarnost«, da bi se namreč izognili navalu mesa iz tujine, kakor se to dogaja z maslom.

KEMILJA
- IMPEX

IMPORT
EXPORT

LJUBLJANA
TITOVA UL. 25

POB 418 - VIII

Telefon: 33-266
33-151 - 31-313

Telex: 03-177, Kemimpex, Ljubljana
Telegram: KEMIMPEX, Ljubljana

Uvažamo in izvažamo:

kemikalije, anilinska barvila, usnjarska in tekstilna pomožna sredstva, celulozo, papir in karton, steklo, porcelan in keramiko, tehnične maščobe, kaučuk, plastične mase in izdelke, sintetična in naravna strojila, lepila, eterična olja, fotomaterial, nemetali, itd.

Predstavništva v FLR1:

BEOGRAD, Ivan Begova 3
ZAGREB, Pod zidom 3
RIJEKA, D. Obradovića 1
SKOPJE, Bulevar JNA 4

vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

Odškodnina za trgovinsko vpeljavo

Po dolgotrajnih proučevanjih je bila določena dokončna vsebina ukrepa, ki določa višino odškodnine za trgovinsko vpeljavo, in sicer do 30 mesečnih peskov plačevane najemnine. O tem vprašanju osnutki smo že poročali v »Gospodarstvu« 28. julija. Zdaj navajamo v celoti osnutek.

Cl. 1. Določbe tega zakona se uporabljajo za nepremičnine, v katerih se ohranja trgovinska ali obrtniška dejavnost, ki ima neposredne odnose s kmetijskimi in potrošniškimi.

Cl. 2. Najemodajalec, ki ne namerava obnoviti najemnine, mora to sporočiti najemniku s priporočnim pismom določenem roku za odpoved, ali pa naj v roku 90 dni pred potekom pogodbe. Če ni določenega roka je treba najemniku sporočiti o odpovedi v roku, določenem na splošno za odpoved.

Cl. 3. Najemodajalec, ki namerava dati v najem nepremičnino tretjemu, mora sporočiti ponudbe najemniku na enak način in v roku, ki ju določa cl. 2. Med ponudniki, čeno in čas trajanja (pogodbe). Ta obveznost odpade, če določenemu najemniku sporoči odpoved najemnine, ali pa obvesti, da ne namerava obnoviti pogodbe. Najemnik ima pravico do prednosti, ako sporoči v roku 15 dni po prejemu sporočila, o katerem je govora v prejšnjem odstavku, enake ponudbe tistim, ki mu jih sporoči najemodajalec. Ta ohrani prednostno pravico tudi, če se sklenjena pogodba med najemodajalcem in novim najemnikom razveljavi v roku 6 mesecev.

Cl. 4. Najemnik zgubi pravico do prednosti, ki jo določa cl. 3. iz razlogov, ki so odvisni od njega.

Cl. 5. V vsakem primeru za prenehanje najemnine, razen če pride do prenehanja zaradi neizpolnjevanja obveznosti najemnika, ima slednji pravico do odškodnine za trgovinsko vpeljavo v višini zneska mesečne najemnine pomno-

žene s 30. Najemnik ima pravico, da se odpove odškodnini, če izbere rajši dvoletno podaljšanje najemniške pogodbe za dogovorjeno višino nove najemnine.

Cl. 6. Najemnik lahko odda v najem nepremičnino, ali tudi prepusti najemninsko pogodbo tudi brez najemodajalčevega dovoljenja, če je z oddajo prostora dan v najem tudi trgovinski obrat, toda v roku 15 dni mora obvestiti najemodajalca, ki se lahko pritoži zaradi težkih razlogov v 15 dneh po prejemu sporočila.

Cl. 7. Za primer razlastitve v javno-korisne namene se višina trgovinske vpeljave, o kateri govori cl. 5, določa posebej. Najemnik ima pravico, da se pritoži proti določeni nezadostni odškodnini po členih 27 in 54 zakona št. 2359.

Cl. 8. Neveljavne so kot ne sprejete vse določbe, s katerimi se najemnik vnaprej odpoveduje pravicam, ki mu pripadajo po tem zakonu.

Cl. 9. Pravice, ki izhajajo iz tega zakona zastarajo v roku 3 let.

Cl. 10. Za reševanje vseh sporov, ki se nanašajo na uveljavljanje tega zakona, je pristojen sodnik kraja, kjer je nepremičnina, na katero se nanaša najemninska pogodba.

Cl. 11. Določbe tega zakona veljajo tudi za obrate, ki so nameščeni v prostorih, ki so last javne uprave.

Cl. 12. Ta zakon velja tudi za pogodbe, ki se že izvajajo.

Cl. 13. Zakon prične veljati dan po objavi.

Kaže, da je besedilo zakona posledica sporazuma nasprotujočih si mnenj. Vendar je treba zaključiti, da so določbe zakona v mnogem ugodnejše, kot so bile prejšnji načrti; lastniki obratov bodo sprejeli z zadovoljstvom povišanje odškodnine od 12 na 30 mesecev plačane mesečne najemnine.

POVIŠANJE KOLKOVNIH PRISTOJBIN

Od 15. septembra dalje je treba postavljati kupno prodajne najemnin-

ske in druge pogodbe na kolkovanem papirju za 300 lir. Za vse pogodbe, napisane na prostem papirju, bo treba plačati 300 za vsako stran ob zabeleži registraciji pogodbe. Za prijavo ustnih najemninjskih pogodb in abonmajev plačila splošnega dohodninskega davka IGE je treba plačati 1000 lir koleka. Od 15. septembra dalje je treba pisati na kolkovani papir tudi notarske akte in akte upravnih funkcionarjev.

Tudi za menice so določene nekatere spremembe. Za menice ki zapadejo ne več kot po enem mesecu in so plačljive na vpogled je treba plačati do 1.000 lir 3 lire, čez 1.000 lir po 2 pro milje menice, ki zapadejo po več kot enem mesecu in ne do štirih mesecev — je treba plačati za vsake 1.000 lir ali dela — lire 4; za delnice plačljive v roku preko 4 mesecev in ne preko 6 mesecev je treba plačati za vsako 1.000 lir ali del po 6 lir; za menice, ki zapadejo po več kot 6. meseci je treba plačati za vsake 1.000 lir ali njihov del 12 lir.

Za bančna nakazila je povišana kolikovna pristojbina na 15. Znatno so bile povišane tudi pristojbine na sodbe in druge sodnijske akte.

PLAČILNA POTRDLILA

Tudi glede plačilnih potrdil so nastale po 15. septembru znatne spremembe. Do zneska 5 milijonov je pristojbina sorazmerno v znesku 2 liri na vsake 1000 lir, preko tega (5 milijonov) ostane pa nespremenjena pristojbina v znesku 10.000 lir. Za potrdila, ki se nanašajo na posle, za katere velja abonma za plačilo splošnega dohodninskega davka je še v veljavi plačilo 2 pro milje. Za dvojnice in prepise plačilnih potrdil je treba plačati povečano pristojbino v znesku 100 lir, medtem ko je bilo treba do sedaj plačati le 30 lir.

OBVESTILA

Do 20. oktobra je treba prijavit spremembe abonmajev za trošarin.

Do 31. oktobra je treba prijavit spremembe za davčne olajšave številnih družin.

Tajništvo poziva člane, naj si tudi sami prizadevajo, da bi se v združenje vpisalo čimveč novih članov.

DAVEK NA OGLASE. V kinematografih, po radiu in televiziji se bo od sedaj obračunaval v razmerju 15% na vrednost oglasov. Doslej je znašal davek za reklamo v kinematografih 12%, po radiu in televiziji pa 4%.

PROMETNI DAVEK (IGE) na vrednost vstopnic za športne prireditve se poviša v razmerju 5%, in sicer samo pri tistih vstopnicah, ki stanejo zdaj čez 100 lir. Omenjeni poviški veljajo od 15. septembra. (Zakon št. 835 z dne 28. julija 1961).

Gospodarstvo in politika na Oslavju

II.

Na Oslavju sem zvedel, da letošnja letina ne bo nič kaj pridna: vina bodo pridelali manj kot povprečno, tudi češnje je bilo malo, zato pa je bila njih cena boljša kot lani. Že v Gorici so mi govorili o oslavskehi jabolkah, kar je bilo zame nekaj novega, ker mi na Oslavju do sedaj ni še nihče govoril o jabolkah. Na moje zadevno vprašanje so mi na Oslavju potrdili, da gojijo tudi jabolka, sicer pa sva s prijateljem sedla prav pod jabolano. Jabolka, ki sem jih videl na njej in neke druge na kupu, pa mi niso napravila najboljšega vtisa. Vsekakor je jasno, da ne skrbijo za jabolka tako, kakor za grozdje in češnje. Po mojem mnenju bi jim morali posvečati večjo pažnjo, že zaradi tega, ker ni pridelovanje jabolk tako tvegano kakor gojenje češnje, ki se morajo prodati vseh takih poceni, da se jih ne izplača niti brati. Določene vrste jabolk pa trajajo do konca zime in imajo vedno primerno ceno.

Sicer pa si oslavske kmetije ne delajo iluzij. Oni vedo iz lastne izkušnje, da jih niti vino niti češnje in še manj jabolka ne bodo rešili, dokler bodo velike države trošile nad 60% svojih dohodkov za vojne namene in dokler bo trajala brezposelnost. Govorili smo tudi o krajevnem in svetovnem položaju. Ustanova »Tre Venezia«, ki upravlja bivše Fogarijevo posestvo je, kakor znan, močno pasivna. Zaradi tega hočejo to posestvo sedaj razkosati na pet delov in naseliti tam priseljence, ki naj bi jim pomagali potutjeti našo zemljo.

Ne bo nič iz tega, pravijo domačini, dela sposobni člani priseljenih družin jim bodo kaj hitro zbežali v tovarne, saj prihajajo na delo v podgorsko predilnico delavci iz Furlanije, ki ima mastno zemljo in je gotovo bolj rodovitna kakor bivše posestvo.

»In kako mislite, da bi bilo treba urediti to posestvo?« sem vprašal pri-

Na političnem obzorju

NOV VLADNI KOMISAR ZA TRŽASKO OZEMLJE

Rimska vlada je svoja dogajanja generalnega komisarja za Tržaško ozemlje dr. G. Palamaro imenovala za državnega svetnika in postavila na njegovo mesto dosedanjega generalnega inšpektorja v notranjem ministru dr. Libera Mazza. Novi generalni komisar dr. Mazza, ki mu je 51 let, je stopil v službo notranjega ministrstva marca 1943. Poslej je bil podprefekt v Milanu, prefekt v Forliju, šef kabineta v notranjem ministru, glavni ravnatelj Sklada za bogocastje, šef kabineta v predsedništvu vlade in končno generalni inšpektor v notranjem ministru.

Ce pomislimo, da je bivši generalni komisar predstavljal rimsko vlado na našem ozemlju od obnove italijanske uprave, to je v času, ko se je postopoma zopet uveljavljala italijanska oblast v naših krajih, kjer je vse javno življenje in še posebno naše slovensko od zloma fašizma krenilo popolnoma v novo smer, nam bo jasno, da je bila njegova vloga izredno važna za te kraje in prebivalstvo na Tržaškem, kakor tudi za celotno državo pred zunanjim svetom, ki pogosto sledi italijanski politiki na tem mednarodno zanimivem ozemlju. Seveda so komisarji, kakor drugi visoki funkcionarji samo izvrševali navodil osrednje vlade, vendar je državno upravljanje v veliki meri odvisno tudi od njihovih sposobnosti in njihovih osebnih pogledov; važna je tudi okolnost, da so oni hkrati informatorji osrednjih oblasti, ki navadno odločajo na podlagi njihovih informacij.

Po vsem tem je težko presoditi, kako daleč sega odgovornost posameznih državnih funkcionarjev za določeno politiko in njene posledice. Slovenci imamo vsekakor občutek, da se naša stvar, tako glede dvojezičnosti, namčenja naših ljudi v javne službe, predstavnosti v javnih ustanovah in razlašanja naše zemlje in naseljevanja drugega življa, ni prekamnila z mesta pri vsej zaščiti naših pravic v italijanski ustavi in mednarodnih dogovorih.

PREDSEDNIK TITO V KOPRU. Na poti z Brionov na Brdo pri Kranju se je predsednik Tito s svojo soprogo Jovanko 27. septembra ustavil v Kopru. Na svoji jahti je sprejel predsednika Ljudske skupščine Slovenije Miha Marinka, predsednika kopskega okraja A. Dujca, okrajnega tajnika Zveze komunistov A. Jakopiča in razne druge osebnosti, med temi direktorja »Pristanišča Koper« D. Petrinjo in direktorja tovarne Tomos F. Pečarja. Nato si je ogledal tovarno Tomos. Zanimal se je tudi za načrte pri izgradnji kopskega pristanišča.

Prvi na braniku

»Primorski dnevnik« je 23. septembra izdal svojo 5000. številko in ta dan proslavil skromno v krogih svojih sodelavcev. Ni dvoma, da je ta dogodek v zgodovini našega tiska na Primorskem pravi jubilej. Minilo je sicer že čez 100 let od prvih listov v slovenskem jeziku po naših krajih, toda nasprotniki so nam tudi na tem področju, kakor na gospodarskem, neusmiljeno prelomili tradicijo: tako je bilo treba po zlomu fašizma začeti vse na novo. »Partizanski dnevnik« iz katerega se je porodil »Primorski dnevnik«, je ponovno začel delo v prerajeni obliki in z novimi gesli še med krvavim bojem za svobodo in delo. V prvi liniji, kjer dviga »Primorski dnevnik« zastavo za obrambo pravic vsega našega ljudstva, je še danes težko, mnogo težje, kakor si misli marsikdo, ki mu sledi ali hodi drugo pot. Sicer morajo tudi tisti, ki so po svojih nazorih v drugem laboru, priznati, da je »Primorski dnevnik« prav zaradi tega, ker koraka v ospredju, izvršil veliko delo »na stvar« v Sloveniji in Italiji in za obrambo našega človeka.

Jezik in trgovina

Trgovci se dobro zavedajo, kako velikega pomena je jezik v trgovini. Če le morejo postrežejo kupcu v njegovem jeziku, da ga s tem še bolj navežejo nase. Navadno upoštevajo jezik domačega prebivalstva tudi na svojih napisih. Že večkrat smo omenili, kako se naši trgovci in ostali poslovni lokali v zadnjih letih izmikajo, vsaj kolikor zaveda napise na svojih lokalih. Navadno se pri tem sklicujejo — vsaj v Trstu — na znani odlok tržaške občine, kateri je treba plačati davek za napise po njihovi velikosti. Kdor ima dvojezični napis, mora torej še vedno plačati dvojni davek.

Delavske zadruge so z velikimi lepaki v naši okolici napovedale svoj »Teden potrošniškega«, ki naj bi še razširil krog njihovih odjemalcev. Za priložnost je vodstvo Delavskih zadrug dovolilo kupcem posebne olajšave pri nakupu nekaterih najpotrebnejših jedil. Lepaki, vsaj tisti, ki smo jih videli na Opčinah, so bili tiskani samo v italijanski. Delavske zadruge bodo v kratkem času odprle še dve veleprodajalnici.

Dober zgled našim poslovnim ljudem je dala Hranilnica in posojilnica na Opčinah, ki je v svoje poslovne prostore dala pritriliti čedno kovina sto tablo z dvojezičnim napisom. Domačini se vprašujejo, zakaj ne bi na primer obnovila vsaj dvojezičnega napisa tudi društvena gostilna.

»GARIBALDI. OSTANE V GENOVI. Kakor je poročala agencija »Italia«, je tržaški župan dr. Franzl izjavil, da se plovna zadruga »Garibaldi« preseli iz Genove v Trst. Zadruga ima 8 ladij s skupno tonažo 125.000 t. V Trstu so vest sprejeli z zadovoljstvom, toda milanski gospodarski list »Il Sole« jo je zanimal na podlagi svojih informacij pri omenjenem genoveškem podjetju.

»Uničujejo ga otrej, ali točno rečeno: uničuje ga tehnični napredek. Neštete milijarde, ki se zapravljajo za oboroževanje, so vržene v morje. Milijarde, ki bi jih država potrošila za nakup nadprodukcije pa ne bi bile vržene v morje.«

»Ampak«
»Ampak bi koristile ljudstvu, ker bi se vse blago od nakupne nadprodukcije razdelilo — in sicer brezplačno — med najpotrebnejše.«

»Razdeliti brezplačno med potrebne, zelo lepo, ali ta zadeva je po mojem mnenju tako zapletena, da bi bila popolnoma neizvedljiva, ako bi hoteli razdeljevati blago, »in natura«.
»Kako pa mislite, da bi delili?«
»Na drug način. Ali pustimo to vprašanje za drugič.«

»Kaj pa denar? Kje naj vzame država za to potrebne milijarde?«
»Kje? Tam, kjer jih jemlje sedaj za oboroževanje!«

Se to bi rad povedal, da ne pozabim: Že večkrat sem opazil in še posebno, ko sem bil zadnjo soboto v Gorici, da so gorški meščani mnogo bolj vpljudni in uslužljivi, kot Tržičani. To se da razlagati tako, da tam živijo večnoma domačini sami med seboj, medtem ko prihaja v primorsko mesto Trst mnogo ljudi z vsega sveta, ki kvirajo značaj Tržičanov.

Drago Godina

PROMET v pristanišču

Napovedane ladje

(Odhodi iz Trsta)
— JUGOLINIJA
Proga Jadransko morje —
— Indija — Pakistan: Dinara 28/9, Lovćen 21/10, Avala 25/10.
— Indonezija — Daljni vzhod: Lovćen 21/10.
— Japonska: Lovćen 21/10.
— Severna Evropa: Zadar 2/10.
— Severna Amerika: Slovenija 25/10.
— Severna Amerika: Zadar 2/10.
— Južna Amerika: Treči maj 2/10.
— Perzijski zaliv: Topusko 25/10.

JADROLINIJA
Proga Jadransko morje —
— Dalmacija — Grčija (tedenska): Opatica 3/10, Orebič 10/10.
— Grčija — Kreta (štirinajstredna): Lastovo 29/9, Lastovo 31/10.

LADJE SPLOSNE PLOVBE
Motorna ladja »Bled« je 21. septembra priplula v Genovo, odtod pa je odpotovala v Tesalonike, Benetke in na Reko. Motorna ladja »Bohinj« je priplula 15. septembra v New York, od koder je nadaljevala pot vzdolž ameriških pristanišč. »Bovec« raztovarja na Reki. Konec meseca bo la dja odpulja na novo pot. Ladja »Bled« bo odpulja z Reke 28. oktobra.

NOVA LADJA NA PROGI V AVSTRALIJU. Preteklo nedeljo so v tržaški ladjedelnici CRDA splovili 27500-tonsko turbinsko ladjo »Guglielmo Marconi«. Ladja je bila zgrajena za tržaški Lloyd, ki jo bo postavil na progo med Italijo in Avstralijo. Na tej progi že pluje enaka ladja »Gallie«.

SOVETSKE ZVEZE NAROČILA 300 TISOČ TON LADJEVIA V ITALIJU. Po poročilih iz Rima so predstavniki italijanskih ladjedelnice te dni podpisali v Moskvi sporazum o dobavi 6 petrolejskih ladij po 48.000 ton Sovjetski zvezi. Naročilo obsega torej okoli

300.000 ton ladjevia. Naročene ladje bodo enake. Glede velikosti in ladijskih motorjev; vsak motor bo imel 18.900 konjskih sil in bo gнал ladjo s hitrostjo 17,4 milje na uro. K temu poročilu iz Rima dodajajo, da so se italijanske ladjedelnice razveselile tega naročila, ker delajo danes samo s polovično zmogljivostjo. Doslej še ni bilo objavljeno, koliko ladij za Sovjetsko zvezo bodo gradili v Trstu oziroma v Tržiču; prav naše ladjedelnice občutijo veliko pomanjkanje naročil in bi bilo logično, da bi ustrezen delež pripadel tu di njim.

3 MILIJARDE LIR ZA BENESKO PRISTANIŠČE

V Benetkah bodo zgradili novo pristanišče za velike petrolejske ladje. V ta namen je vlada s posebnim odlokom dala na razpolago tri milijarde lir. V državni proračun bodo vnesli znesek v obrokih do finančnega leta 1964/65. Novo pristanišče bo na umetnem otoku, ki bo oddaljen 12 km od središča mesta. Nafto za industrijsko središče Marghera bodo z otoka dobavljali po podmorskih napotih.

DRŽAVNA PODPORA PLOVNIM DRUŽBAM. Uradni vestnik (Gazzetta Ufficiale z dne 5. septembra) je objavil tudi dva odloka predsednika republike o potrditvi državnega dogovora s Tržaškim Lloydom in genovsko plovno družbo »Italia«. Obe družbi delujeta v sklopu FINMARE, ki vzdržuje pomorske pretežne državne važnosti (p. i. n.). Ladje na teh progah plovejo z zgubo; to zgubo pa krije država z denarjem iz lastnih blagin. Konvencija (pogodba), ki je bila potrjena te dni, se nanaša na čas od 1. januarja 1953 do 31. decembra 1959 pri Tržaškem Lloydju (za proge proti Aziji, Afriki in Avstraliji) in na čas od 1. julija do 31. decembra 1959 pri družbi »Italia«. Za omenjeni čas prejme Tržaški Lloyd 1.787.440.000 lir državne podpore za kritje izgube, družba »Italia« pa 215.950.000 lir.

Kultura in življenje

Slovensko gledališče v novi sezoni

III. KULTURNI VEČERI

V pretresu je še neka druga pobuda, ki jo Slovensko gledališče upa uresničiti s sodelovanjem Prosvetne zveze. Posamezna njena društva naj bi na lastnem področju organizirala kulturne večere, ki bi jih umetniško dvigali člani našega gledališča z recitacijami in prizori iz svetovne in domače književnosti. Gledališče je že izdelalo štiri prizore. Od teh je Rustij najbolj pri srcu nastop, ki bi moral biti glavni: Slovenska povojna ljubavna lirika, in sicer vseh mladih pesnikov, ki so se uveljavili po vojni pri nas in v osrednji Sloveniji, kjer je bilo glede tega precej zadovoljive žetve. Razne pesmi bi tudi doživele pevski krst v izvedbi moškega ali mešanega zbora.

Tudi letos je Slovensko gledališče pripravljeno sodelovati pri raznih solških prireditvah, posebno pri Prešernovi proslavi. Zeleti bi bilo, da bi zadavne stike s solo navezali pravočasno in ne v zadnjem trenutku.

Gledališki almanah bo izšel v novi sezoni vsaj enkrat. Gledališki list pa bo izhajal morda za dve deli skupaj. Letos bo imel novo obliko in žepnem formatu. Njegova vsebina bo po možnosti čimbolj pestra.

Gledališče bo kot doslej redno delovalo tudi pri radiu. Načrt je odvisen od radijskega vodstva. Načelno je določen po en nastop na mesec.

Tržaško gledališče je 6. septembra gostovalo v Ljubljani, v Križankah na prostem v okviru »Festivala vesele Ljubljanice« z Manevri.

Tuja gostovanja še niso določena. O njih ponavadi odločajo sproti, kakor pač prihajajo posamezne ponudbe. Več kot uro je trajal naš razgovor

J. J.

POLJSKI FILMSKI REŽISER SE JE UBIL

Pri avtomobilski nesreči — njegov avto je zadel ob tovornjak — blizu Varšave, se je smrtno ponesrečil znani poljski filmski režiser Andrzejj Munk, ki mu je bilo komaj 36 let. Uspešno je režiral tri filme, ki so se uveljavili tudi v zunanjem svetu.

Socialni UTRINKI

ZASLUZEK SVICARSKEGA KMETA. Svicarsko kmetijstvo donasa 285 frankov (41.040 lir) na hektar, in sicer 2,42 odst. investiranega kapitala. Vrednost kmečkega dela računajo na 23,05 franka na dan, kar pomeni da toliko za služijo obdelovalec zemlje. Po zakonu o razvoju kmetijstva bi moral zaslužiti 27,30 franka na dan. Kmet zasluži povprečno 4 franka na dan manj kakor delavec na drugem področju.

Transadria d. d.

IMPORT - EXPORT
VSEH VRST LESA, TRDIH GORIV, EKSOVOT IN STROJEV ZA LESNO INDUSTRIJO
TRST - Sedež: ulica Cicerone 8/II
Telefon: 30-214

• PARK HOTEL - BLED •

Največji hotel na Bledu s sodobnim komfortom. Priznana domača in tuja kuhinja. Kavarna s teraso na jezero, nočni bar z zabavnim programom. Plesna dvorana s kvalitetnim ansambлом in raznimi folklornimi in drugimi prireditvami.

GOSTINSKI ŠOLSKI CENTER
HOTEL **Galeb** KOPER
Domača kuhinja
Vsak dan glasba s plesom do 24 ure. — Nove moderno opremljene sobe z vsem komfortom.

Lestenci, svetilke, popolne opreme za kopalnico

... po cenah, ki se ne dajo primerjati!

Brandolin

Via S. Maurizlo, 2

Grand Hotel Toplice - Bled
Privrsten hotel odprto celo leto. Moderno opremljene sobe s kopalnico in balkoni. Termalno kopališče s stalno temperaturo 23°C. Izlet v kočijami, alpski vodniki, vsakovrstne zabave in razvedrila. Privrsten domača in mednarodna kuhinja, odlična domača vina.

Oglejte si 8. mednarodni sejem

sodobna elektronika

od 21. do 29. oktobra 1961 v Ljubljani

• SESTAVNI DELI ZA ELEKTRONIKO IN AVTOMATIZACIJO
• RADIO IN TELEVIZIJA
• TELEKOMUNIKACIJE
• MERILNA TEHNIKA
• VAKUUMSKA TEHNIKA
• AVTOMATIZACIJA
• NUKLEARNA TEHNIKA
NAJBOLJŠA PRILIKA ZA SKLEPANJE TRGOVSKIH POSLOV
GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE — LJUBLJANA

JUGOLINIJA

Održava osam linija i to:

Sjeverna Evropa (tjedno)
Sjedinjene Države Amerike (desetodnevno)
Južna Amerika (mesečno)
Levant (tjedno)
Iran, Irak (svaki mesec i pol)
Indija, Pakistan, Burma (mesečno)
Daleki Istok, Japan (mesečno)
Daleki Istok, Sjeverna Kina (dvomesečno)

Na svim prugama plovi 40 brzih i modernih brodova, koji imaju 280.000 tona nosivosti, rashladni prostor, tankove za biljna ulja i 520 putničkih mjesta.

Prevozite robu prugama "JUGOLINIJE"

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Italijanski trg z žitaricami se je nekoliko okrepil. Pšenica novega pridelka gre sproti od rok in cene se držijo čvrsto; čvrste so tudi cene moke. Riž novega pridelka že prihaja na trg, toda prekupčevalci so oprezní, ker čakajo, da se cene ustalijo. Na zelenjavni trg prihajajo še vedno zadostne količine zelenjave in sadja. Cene so čvrste posebno jabolk in najboljših vrst grozdja, breskev in limon; med zelenjavo pa se najbolje prodaja cvetča, svež fižol, cikorkija, solata in bučice. Povpraševanje po mlečnih izdelkih je precejšnje, posebno maslo gre sproti od rok; cene so se dvignile za 20 lir pri kg. Tudi cene siru so dobre. Z oljem za industrijsko porabo so kupčije precej zvalne, medtem ko sploh ni zanimanja za semensko jedilno olje; trg z oljčnim oljem ni zabeležil nobene spremembe. Trg z živino je precej živ; cene goveje živine težijo navzgor. Tudi kupčije s prašiči so dobre, slabše pa s konji. Cene novega vinskega pridelka se še niso ustalile. Letošnja trgatve v Italiji bo po količini slabša, boljše pa po kakovosti.

ZITARICE

MILAN. Cene veljajo za stot, fco železniški voz v Milanu, trošarina in prometni davek nevrčunana. Fina mehka pšenica 6900-7000, dobra merkantile 6600-6700, merkantile 6500-6550, trda domačja pšenica (dobra merkantile) 8500-9000, Manitoa 8400-8500; pšenična moka tipa »00« 9400-11000, tipa »00« slabše vrste 8400-8500, krušna moka tipa »00« 8000-9000, tipa »00« 8400-8500, moka za testenine tipa »00« 8900-9100, otrobi 4000-4100, fina domača koruza 4450-5050, slabše vrste 4250-4350, navadna 3900-3950, uvožena koruza za Plata 4325-4375, od drugod 4150-4300, domača riž 5400-5500, uvožena 4000-4100, uvožen ječmen 3900-4100, domač oves 3800-4700, uvožen 4000-4050, uvoženo proso 3900-4000; neoluščan riž arborio 7600-7900, R. B. 8100-8400, P. Rossi 7100-7300, Maratelli 7000-7300, Stirpe 136 7100-7300, Ardizzone 7100-7300, Balillone 6800-7000; oluščan riž arborio 13800-14300, vialone 15000-16000, R. B. 14000-14300, Maratelli 12600-12800, Ardizzone 11500 do 11700, Balillone 11100-11300, orig. 10700-10900, P. Rossi 12800 do 13100 lir za stot.

ZELENJAVE IN SADIJE

MILAN. Cene veljajo za kg, prodaja na debelo, embalaža je čista teža. Suh česen 180-350, kuhana pesa 72-120, erbeite 38-83, korenje 96-120, zelje 60-84, čebula krajevna pridelka 48-60, od drugod 42-66, zelišč zelišča 350-400, svež fižol tipa Vigevano 144-180, debel fižol Bobi 60-168, goho 500-1400, solata krajevna pridelka 74-150, ci-korija domačega pridelka 75-150, od drugod 600-100, domača solata endivija 88-100, od drugod 115 do 150, solata Trokadero 188-215, melanzane 48-96, krompir Binthje uvožen 44-48, o-krogel krompir Berlinio 26-29, zelena paprika 30-60, rumena 36-96, domači paradizniki 36-72, domači peteršilj 63-175, zelena 60-100, domače bučice 36-48, od drugod 24-84, buče 30-45; merkantilna jabolka 36-84, od drugod 24-84, buče 30-45; fige 36-84, merkantilna jabolka 36-84, Delicious I. 108-156, merkantile 60-114, hruske Williams extra 108-132, I. 72-108, breskve extra bele 192-396, I. 120-192, rumene 60-120, merkantile 14-120, belo grozdje Italija extra 156-192, I. 90-144, »regidje 72-144-192, I. 84-144, črno grozdje 72-96, limone I. 120-156, merkantile 72-120; fige sive z mandeljni 230-240, olupljeni mandeljni extra 680-720, z olupkom 240-250, olupljeni lešniki 740-760, orehi Sorrento 340-360, suhe slive Bosna 240-260, suho grozdje »sultani-na« 250-280 lir kg.

PERUTNINA IN JAJCA

MILAN. Živi domači piščanci extra 750-800, I. izbire 700-750, II. 650-700, živi piščanci I. izbire 300-330, živi izbrani domači piščanci 850-1000, navadni domači piščanci 950-900, izbrani 400-500, II. izbire 340-380, zmrzjeni domači piščanci 400-550, žive domače kokoši 600-630, žive uvožene kokoši 350-400, zaklane domače kokoši 900-950, sveže pegatke 850-900, zaklane 900-1100, zaklani golobi I. 1000-1100, II. 850-900, žive pure 600-640, zaklane 800-900, zmrzjene uvožene pure 400-500, živi purani 550-580, zaklani 700-720, zmrzjeni uvoženi purani 400-500, žive gosi 380-450, zaklane 350-460, gosi iz umetnih vališč 250-260, zaklane race 350-460, race iz umetnih vališč 1100-1200, živi zajci 360-400, zaklani s kožo 400-500, brez kože 420-570. Sveža domača jajca I. 34-35, navadna domača jajca 31, 50-32, 50, ožigosana uvožena jajca I. 20-22, II. 18-19 lir jajce.

OLJE

MILAN. Cene veljajo za stot, trošarina in prometni davek nevrčunana.

VALUTE V MILANU		
	149-61	26-9-61
Dinar (100)	7100	65,00
Amer. dolar	620,00	619,75
Kanad. dolar	601,50	599,00
Francoski fr.	125,30	124,85
Svicsarski fr.	144,15	143,65
Avstrijski šil.	24,04	23,99
Funt šter. pap.	1746,50	1743,75
Funt šter. zlat	6250,00	6200,00
Napoleon	6200,00	5250,00
Zlato (gram)	712,00	710,00
BANKOVCI V CURIHU		
26. septembra 1961		
ZDA (1 dol.)	4,30	
Anglija (1 funt šter.)	12,02½	
Francija (100 nov. fr.)	86	
Italija (100 lir)	0,691	
Avstrija (100 šil.)	16,55	
Češkoslovaška (100 kr.)	14,00	
Nemčija (100 DM)	107,00	
Belgija (100 belg. fr.)	8,55	
Svedska (100 kron)	82,25	
Nizozemska (100 gold.)	118,50	
Spanija (100 pezeta)	7,05	
Argentina (100 pezov)	4,80	
Egipt (1 eg. funt)	7,30	
Jugoslavija (100 din.)	0,45	
Avstralija (1 av. funt)	9,52½	

na. Oljčna semena: laneno seme 11.300-11.400, koruzno 5000-5300, rižno 3100 do 3200. Olje iz surovih semen: iz zemeljskih lešnikov 35.400-35.600, iz sončnice 34.700-35.000, iz koruze 32.300-32.500, iz soje 33.700-34.000, iz tropin 33.300-33.500, iz navadnega kokosa 19.000-19.500, iz industrijskega lana 27.500-27.700, olje iz industrijskega ricinusa 35.000 do 36.000. Semensko jedilno olje iz zemeljskih lešnikov 38.800-39.100, iz sončnice 37.500-37.800, iz rafinirane soje 36.900-37.200, semensko jedilno olje I. 37.300-37.500, navadno semensko olje 36.000-36.500. Oljčno olje: »lampante« s 4% kisline 45.300-45.500, rafinirano 50.000-50.500 lir stot.

MLEČNI IZDELKI

LODI. Cene veljajo za kg, prodaja na debelo, trošarina in prometni davek nevrčunana, brez embalaže, fco skladišče. Maslo iz centrifuge 840-850, lombardsko maslo 790-800, domače maslo 800-810, emiljsko 770-785, maslo iz sladke smetane 740-750, Sir regiano proizv. 1959 830-860, proizv. 1960 660-680, grana iz Lodijskega proizv. 1959 790-810, proizv. 1959/60 730 do 750, proizv. 1960 650-660, proizv. 1960/61 580-600, grana svež 440-445, postan 455-485, italicco svež 410-430, postan 460-480, cresenza svež 300 do 320, postan 400-420, gorgonzola svež 300-325, postan 400-420, taleggio svež 340-350, postan 450-480, švicarski sirčki (6 kosov) 170-200, suh slan sir svež 140-150, postan 220-230 lir za kg.

ZIVINA ZA REJO IN ZA ŽAKOL

LUGO. Cene veljajo za kg. Goveja živina za rejo: krave iz okolice Rima brez teleta 280-300, breje krave 290-330, krave s teletom 340-370, krave iz okolice Mark brez teleta 250-280, breje krave 270-300, krave s teletom 310-330, volji iz okolice Rima 2803-30, volji iz okolice Mark 270-310, junci in junice 2-3 leta stari 5 stotov težki 340-370, krave prvič breje 340-370, junice 2 stota težke 440-480, krave mlekarice 150-200-000 lir krava. Goveja živina za žakol: krave 255-335, junci 335-345, teleta 46-550. Prašiči: neodstavljeni prašiči 15-25 kg teški 420-460, 25-30 kg teški 400 do 420, 40-70 kg teški 360-400, prašiči do 150 kg teški 330-355, prašiči čez 150 kg teški 310-325. Konji: konji za vprego 200-220-000 lir konj, konji za žakol 220-245 lir kg, žrebca za žakol 280-320, osli za vprego 50-80.000 lir osel, osli za žakol 180-220 lir kg. Ovce iz Mark 210-220, iz Modene 200-210, jagnjeta 470-480 lir kg.

VINO

MILAN: Barbera 9000-11.500 lir hl. Dolcetto 9500-12.000, Nebbiolo 12.500 do 13.000, Barolo 30.000-32.000, Barbaresco 28.000-30.000, rdeče vino iz Piacenze 9500, navadno namizno vino iz Piacenze 10 stop. 6100, 11 stop. 6900, vina boljših kvalitet iz Piacenze: Gut-

turnio 12-13 stop. 9500, Monterosso belo 11 stop. 9800 lir hl; rdeče furlansko vino 485-520 lir stop, stot, Merlot 495-545, Raboso 485-520, Clinton 420-470, Bacó 460-480, belo vino »Pia-ve« 540-600, Raboso 485-515, Soave belo 560-585, navadno vino Valpolicella 535-585, finejši 590-620, navadno emiljsko vino 490-515, belo vino iz Romagna 505-535, rdeče 475-490, toskansko vino 500-600, rdeče vino iz Mark 500-525, belo Sansevero 520-540, rdeče 450-490, rdeče vino Martina-franca 530-540, rdeče filtrirano vino iz Brindisijskega 8700-9000 lir stot, Malvazija in moškati 8700-9000, rdeče siciljsko vino 425-445 lir stop/stot, belo 440-470, klasični Chianti 11-12 stop. 650-700, 12 stop. 700-750 lir stop/stot.

PAPIR IN LEPENKA

MILAN. Gladek časopisni papir v valjih 11.120 lir stop, v polah 13-14.250, navaden satiniran tiskarski papir 15.600, srednje vrste 17.500-18.600, navaden pisarniški papir 15.500-17.500, srednje vrste 18.500-20.000, finejši 22-24.000, trikrat klejen papir za tiskovine 22-24.000, »uso mano« za tiskovine 21.500-23.000, navaden registrski papir 17.500-19.000, srednje vrste 20.500-22.000, finejši 24-25.000, pisemski papir srednje vrste 20-21.500, velina za kopije 40.500-44.000, risarski papir 38.500-40.500, patiniran risarski papir srednje vrste 25-27.000, finejši 28.500-31.000, »pelure« bel ali barvan 24-29.000, navaden pergamin 40-60-80, R. 18.250-19.250, extra 30 gr 25-26.500, extra 40-60 gr 21.500-23.000, srebrn papir 30 gr 27-30.000, srebrn papir 40-50-60 gr 24-28.000, papir za zavijanje slabše vrste 8400 do 10.400, srednje vrste 13.500-16.000, finejši 18-21.000, velina za embalažo 17-19.000, srednje vrste 19.500-22.500, fina 23-28.000 lir stot.

KONSERVIRANA ŽIVILA

PIACENZA. Dvakrat koncentrirana paradižnikova mežga v skatlah po 10 kg 145, po 5 kg 147, po 2 kg in 1/2 kg 152, po 1 kg 157, po 1/2 kg 170, v tubah po 200 gr 43, po 100 gr 30, trikrat koncentrirana paradižnikova mežga v skatlah po 10 kg 155, po 5 kg 157, po 2,50 kg 162, po 1 kg 167 v tubah po 200 gr 47, po 100 gr 32, domači paradižniki v skatlah po 3000 gr 235, po 1200 gr 95, po 500 gr 51, po 300 gr 34; grah v skatlah po 1/2 kg 145-150 lir skatla, fižol v skatlah po 1/2 kg 185-195, čebulice v kislu 230-250, tuna v skatlah 900-1000, tunina 620-650, sardine v olju v skatlah po 200 gr 75-85 lir skatla.

POPER

TRST. Saravak črni special 318 šilingov za cwt cif. jadransko pristanišče, Saravak beli 390, Tellicherry garbled 367, Tellicherry extra bold 375, Mutok 390 šilingov za cwt. cif. jadransko pristanišče.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

	5.9.61	14.9.61	26.9.61
CHICAGO			
Pšenica (stot. dol. za bušel)	197.7½	199.1½	206.1½
Koruza (stot. dol. za bušel)	108.1½	109.1½	109.3½
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	31—	31—	31—
Cin (stot. dol. za funt)	124.50	121.50	122.50
Svinec (stot. dol. za funt)	10.80	10.80	10.80
Cink (stot. dol. za funt)	11.50	11.50	11.50
Aluminij (stot. dol. za funt)	26—	26—	24—
Nikelj (stot. dol. za funt)	81.25	81.25	81.25
Bombaž (stot. dol. za funt)	35.30	35.35	35.45
Zivo srebro (dol. za steklenico)	188—	188—	188—
Kava »Santos 4« (stot. dol. za funt)	35.25	35.25	35.25
LONDON			
Baker (funt. šter. za d. tono)	234.3/4	232.1/4	222.3/4
Cin (funt šter. za d. tono)	982—	923—	980—
Cink (funt šter. za d. tono)	75.3/4	72.3/4	74.1/2
Svinec (funt šter. za d. tono)	64.3/4	64.1/4	63.3/4
SANTOS			
Kava »Santos D« (kruzejrov za 10 kg)	736—	736—	736—

Cena bakra je v Londonu nekoliko popustila, medtem ko je cin napredoval. Kavčuki na vseh mednarodnih tržiščih nazadovale. Povpraševanje po žitaricah je precej živahno in cene so čvrste. Na področju vlaken so cene popustile, tako pri volni, kakor tudi bombažu. Sladkor, kava in kakao so povsod nazadovale; to velja zlasti za brazilsko kavo.

ZITARICE

V Cikažu je cena pšenice v tednu do 22. septembra napredovala od 205 3/8 na 206 3/4 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v decembru. Cena koruze je napredovala od 111 na 111 1/2 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v decembru. Pridelke pšenice v Evropi cenijo na 35,3 milijona ton. Letos je neugodno vreme negativno vplivalo na posevke.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja je ostala v New Yorku neizpremenjena pri 2,65 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. — Kava je v pogodbi »M« popustila, in sicer od 39,41 na 38,89 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v septembru. Zdi se, da je večina članov Mednarodnega sveta za kavo za to, da se veljavnost dosedanjega sporazuma podaljša za eno leto. Cena kakava je nazadovala od 19,70 na 19,50 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. To je najnižja raven, ki jo je v letosnjem letu dosegla cena kakava. Ameriški prekupčevalci so nasprotni ustitvariti za leto 250.000 ton kakava. Stroški za skladiščenje tega blaga bi namreč dosegli 8,5 milijona dolarjev.

VLAJNA

Na newyorški borzi je cena bombaža v tednu do 22. septembra napredovala od 35,35 na 35,45 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Iz Amerike poročajo, da sta neurji Carla in Esther povzročila manjšo škodo, kakor je bilo prvotno mišljeno. Pridelke bo za 65.000 bal manjši kakor je bilo predvideno. dejansko pa bo kakovost bombaža slabša. — Volna vrste Suint je v New Yorku nazadovala od 120,6 na 118 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v septembru. Na londonski borzi je vrsta

64's B nazadovala od 102 na 98,25 penija za funt proti izročitvi v oktobru. V Roubauxu (Francija) je cena popustila od 12,95 na 12,85 franka za kg. Japonci so pri svojih nakupih avstralske volne nekoliko popustili. Svetovno proizvodnjo surove volne v letu 1961/62 cenijo na 5,660 milijonov funtov. Cena riže Mill first je ostala v Londonu neizpremenjena pri 145 funtih šterlingov za tono.

KAVČUK

Cena kavčuka vrste RSS je na londonski borzi nazadovala od 25 1/4 - 25 3/8 na 24 3/4 - 24 7/8 penija za funt proti takojšnji izročitvi. V New Yorku je nasprotno cena napredovala, in sicer od 29,75 na 29,90 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Kitajci so v prvih petih mesecih letošnjega leta kupili na mednarodnih trgih 29.000 ton naravnega kavčuka (lani v istem času 81.000 ton). Rusi odkupujejo stalno po 15.000 ton kavčuka na mesec.

KOVINE

Na londonski borzi so v tednu do 22. septembra zabeležili naslednje kotacije: baker 226 3/4 (prejšnji teden 231 1/4) funta šterlinga za tono (1016 kg) proti takojšnji izročitvi. Cin 952 (prejšnji teden 954), svinec 64 1/8 (64 1/4), cink 75 (75 1/4). V New Yorku so bile cene naslednje: baker 30,53 (prejšnji teden 31,06), svinec New York 11 (neizpr.), cink St. Louis 11,50 (neizpr.), aluminij v ingotih 28 (neizpr.), antimon Laredo 28 - 28 1/4 (neizpr.); lito železo 67 (neizpr.), Buffalo 66 (neizpr.), staro železo povprečni tečaj 39,50, živo srebro v jeklenkah po 76 funtov 188-191 dolarjev jeklenka.

— — —

AMERICANI BI RADI PODRAZILI JEKLO

Ameriški predsednik Kennedy je pozval ameriške tovarnarje, naj ne zvišajo cene jekla. Družba Bethlehem Steel Company je predsedniku odgovorila, da bi prav rada izpolnila željo predsednika, toda v tem pogledu se nikakor ne more obvezati. Družba pravi, da ni že tri leta povišala cene svojim proizvodom in da se je medtem delovna sila močno podražila.

Vinski pridelok po svetu

Po podatkih Mednarodne organizacije za prehrano in kmetijstvo (FAO) so lani po vsem svetu pridelali za okoli 1 milijon ton manj grozdja kakor leta 1959. Zanimivo je, da se večja proizvodnja vina v južnih predelih sveta, to je v Argentini, Čileju in Južni Afriki; tako se delež teh držav na svetovnem pridelku stopnjuje. V Evropi pridelamo zdaj približno 64% svetovne proizvodnje vina, medtem ko je znanalež delež Evrope na svetovni proizvodnji pred prvo svetovno vojno še 85%.

PO ITALIJI MANJ VINA

Pred približno enim mesecem so cenili letošnji pridelke vina v Italiji na 58 milijonov hektolitrov. Od takrat pa skoraj ni deževalo; zato je bila trgatve precej slabša. Ponekod je suša napravila več škod kakor spomladanska toča. V Lombardiji kaže grozdje precej dobro. Kakovost vina bo letos po vsej Italiji boljše, zato pa bo pridelok manjši. Vrsta Pinot je obrodila slabo. Za to grozdje ponujajo kletarji po 10 do 12.000 lir za stot. V Toskani bo letošnji pridelok za 20% manjši kakor lani. V nekaterih vinorodnih pokrajinah v Južni Italiji bo nasprotno pridelke grozdja letos za 20% obilnejši kakor lani. Na Sardiniji je suša pobrala dober del pridelka. Tudi na Siciliji je suša povzročila znatno škodo.

MANJ VINA TUDI V FRANCIJI

Združenje francoskih vinogradnikov cenilo letošnje letino na Francoskem na okoli 45,9 milijona hektolitrov, medtem ko so lani pridelali 64 milijonov litrov. K temu je treba dodati še vinski pridelke v Alžiriji, ki bo letos dosegel 13,9 milijona hl, lani pa 15,8 milijona hl. Letošnje grozdje je poškodovalo hladno vreme meseca maja. Francija potrebuje za domačo potrošnjo in izvoz okoli 70 milijonov hektolitrov, kar pomeni, da bo letos treba seči po starih zalozah vina, ki so še velike. Pri zaradi teh zaloz neopredanega vina je cena v kleti vinogradnika zelo nizka; saj prejme pridelovalec samo okoli 47 stotink novega franka (58,7 lire) za liter vina. To je cena običajnega vina. Boljše vrste imajo višjo ceno ne samo na domačem francoskem trgu, temveč tudi na zunanjih trgih. Posebno dobra francoska vina so si utrla pot v Vel. Britanijo in Združene ameriške države in v zadnjih letih tudi v Zah. Nemčijo.

SREDNJA VINSKA LETINA V ZAHODNI NEMČIJI

Predsednik Zveze zahodnonemških vinogradnikov računa, da bodo letos v Zahodni Nemčiji pridelali 3 do 3,5 milijona hektolitrov vina. Zveza nemških vinogradnikov je proučevala vinski trg na sestanku, ki je trajal več dni. Vinogradnikom je priporočila, naj trga čim kasneje, da bo kakovost vina boljše. Lani so imeli v Zah. Nemčiji izredno dobro vinsko letino; saj so pridelali 7,4 milijona hektolitrov vina. Od tega je ostalo v vinogradniških kleteh še 3 milijone hektolitrov neopredanega vina, ostanek od prejšnjih let pa cenijo na 500.000 hektolitrov. V zadnjem času se je povečalo povpraševanje po vinu lanskega pridelka.

V začetku septembra je izšel poseben zakon, ki ureja vinarstvo v Zahodni Nemčiji. Na sestanku Zveze vinogradnikov so ugotovili, da predstavlja zakon podlago za pristop zahodnonemškega vinogradništva k Evropskemu skupnemu trgu. Zakon je upošteval predloge Zveze vinogradnikov, a hkrati tudi želje strokovnega odbora pri Evropskem skupnem trgu, kolikor gre za sjanje oziroma omejevanje raznih sort vinske trte. Gre tudi za vprašanje, kako naj se zagotovi minimalna cena vina. V ta namen so ustanovili poseben »sklad za ustalitev cene«. Vodstvo sklada bo imelo 43 članov; v začetku oktobra bo že njegov prvi sestanek. Nemški vinogradniki so na sestanku v Offenburgu načeli tudi vprašanje dodajanja sladkorja vinu ter so ta postopek odklonili. Tako pripravljena vina bi morala imeti v prodaji posebno etiketo, da bi bi ločila od povsem naravnega vina.

IZVOZ ITALIJANSKEGA VINA

UPADEL
V prvem polletju letošnjega leta je izvoz vina iz Italije nazadovale, in sicer od 853.150 hl v lanskem letu na 780.151 hl letos. Italijanski strokovnjaki pravijo, da izvoz ni dosegel zaželenih višine, ker vina še niso enotna. Italijanski pridelovalci nimajo dovolj kapitala, da bi vino poenotili in v ustreznim postopkom pripravili za prevoz.

MOBILI MADALOSSO

Trst - Trieste